

PATVIRTINTA
Šiaulių rajono savivaldybės tarybos
2014 m. spalio 30 d. sprendimu Nr. T-278

**ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANAS
2014–2020 METAMS**

TURINYS

TRUMPINIAI	5
1 ĮVADAS	6
2 ESAMOS ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA	7
2.1 Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas	7
2.2 Šiaulių rajono gyventojai ir būstai.....	9
2.3 Vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, komunalinių atliekų susidarymo norma	10
2.4 Komunalinių atliekų susidarymas	13
2.5 Mišrių komunalinių atliekų sudėtis	14
2.6 Komunalinių atliekų panaudojimas ir perdirbimas	15
2.7 Antrinių žaliavų tvarkymas.....	16
2.7.1 <i>Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymas</i>	18
2.8 Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas	18
2.8.1 <i>Namudinis biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas</i>	19
2.8.2 <i>Žaliųjų biologiškai skaidžių atliekų surinkimas kompostavimo aikštelėse</i>	20
2.8.3 <i>Žaliųjų biologiškai skaidžių atliekų surinkimas konteineriais</i>	20
2.8.4 <i>Žaliųjų biologiškai skaidžių atliekų surinkimas atliekų priėmimo punktuose ir aikštelėse</i>	20
2.8.5 <i>Maisto atliekų tvarkymas</i>	20
2.9 Specifinių atliekų tvarkymas	21
2.10 Mišrių komunalinių atliekų tvarkymas	22
2.11 Gyventojų aprūpinimas konteineriais.....	23
2.12 Atliekų surinkimo priemonių poreikis.....	23
2.13 Komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios atliekų surinkimo sistemos	23
2.14 Viešųjų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo lygis	24
2.15 Komunalinių atliekų tvarkymo ir šalinimo įrenginiai bei jų pajėgumai	24
2.15.1 <i>Regioninis sąvartynas</i>	25
2.15.2 <i>Mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginiai (MBA)</i>	26
2.15.3 <i>Laikinis mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo įrenginys</i>	27
2.16 Senų sąvartynų uždarymas ir priežiūra po uždarymo	27
2.17 Visuomenės informavimo ir švietimo priemonės atliekų tvarkymo klausimais	28
2.18 Esamos situacijos apibendrinimas ir išvados	29
3 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMO PROGNOZĖS PLANUOJAMU LAIKOTARPIU (2014–2020 M.)	32
4 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR UŽDUOTYS 2014–2020 M.	34
4.1 Komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė	34
4.2 Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai ir kryptys	35
4.3 Šiaulių rajono savivaldybei nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	36
4.4 Šiaulių rajono savivaldybės trumpalaikiai komunalinių atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir priemonės 2014–2020 metais.....	41
4.5 Atliekų naudojimo ir perdirbimo užduotys	41
4.5.1 <i>Atliekų tvarkymo infrastruktūros įrengimas</i>	43
4.5.2 <i>Antrinių žaliavų tvarkymas</i>	44
4.5.3 <i>Biologiškai skaidžių, tarp jų žaliųjų atliekų bei maisto atliekų, tvarkymas</i>	45
4.5.4 <i>Specifinių atliekų tvarkymas</i>	48
4.5.5 <i>Ekonominių instrumentų taikymas</i>	49
4.5.6 <i>Teisinių dokumentų atnaujinimas</i>	49
4.5.7 <i>Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo plėtra</i>	49
4.5.8 <i>Visuomenės informavimas</i>	49
4.6 Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatacinės išlaidos.....	50
4.7 Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas.....	51

4.8	Savivaldybės atliekų tvarkymo plano trumpalaikiu laikotarpiu įgyvendinimo vertinimo kriterijai	52
4.9	Plano įgyvendinimas, peržiūra ir atskaitomybė	54
5	ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS 2014–2020 M.	
	55	

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1	LENTELĖ. GYVENTOJŲ SKAIČIUS ŠIAULIŲ RAJONE GYVENTOJŲ SURAŠYMO METU 2001 IR 2011 METAIS.....	9
2	LENTELĖ. ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ SKAIČIUS (2011 METŲ SURAŠYMO DUOMENYS)	10
3	LENTELĖ. ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS NAMŲ SKAIČIUS 2011 METAIS.	10
4	LENTELĖ. ATLIEKŲ SUSIKAUPIMO NORMOS.	11
5	LENTELĖ. VIETINĖS RINKLIAVOS UŽ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMĄ DYDŽIAI IR ĮKAINIAI ŠIAULIŲ R. SAVIVALDYBĖJE	12
6	LENTELĖ. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMAS IR ŠALINIMAS ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE 2010–2013 M.	13
7	LENTELĖ. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMAS ŠIAULIŲ RAJONE 2010–2013 M.	13
8	LENTELĖ. SĄVARTYNĖ ŠALINAMŲ MIŠRIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUDĖTIS 2012–2013 METAI.	14
9	LENTELĖ. ŠIAULIŲ RAJONE SURINKTŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ NAUDOJIMAS / PERDIRBIMAS 2010–2013 METAIS.	15
10	LENTELĖ. ŠIAULIŲ RAJONE NAUDOJAMI ANTRINIŲ ŽALIAVŲ SURINKIMO KONTEINERIAI	16
11	LENTELĖ. KONTEINERIŲ TALPA IR SKAIČIUS ANTRINIŲ ŽALIAVŲ SURINKIMUI APP IR DGASA AIKŠTELĖSE	16
12	LENTELĖ. KONTEINERIŲ AIKŠTELIŲ, SKIRTŲ ANTRINĖMS ŽALIAVOMS SURINKTI ŠIAULIŲ RAJONE, SKAIČIUS	17
13	LENTELĖ. PA SURINKIMUI KONTEINERIAI SKIRTI INDIVIDUALIEMS NAMAMS	18
14	LENTELĖ. ŽALIŲJŲ ATLIEKŲ KOMPOSTAVIMO AIKŠTELĖS ĮRENGIMO FINANSAVIMO ŠALTINIAI IR LĖŠOS (LITAI).....	20
15	LENTELĖ. RŪŠIUOJAMOJO SURINKIMO KONTEINERIŲ KIEKIS BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIOMS ATLIEKOMS.....	20
16	LENTELĖ. DGASA ĮRENGIMO FINANSAVIMO ŠALTINIAI IR LĖŠOS (LITAI).....	21
17	LENTELĖ. ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE NAUDOJAMŲ MIŠRIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMO KONTEINERIAI (2012 ŠRATP).....	22
18	LENTELĖ. MIŠRIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMO KONTEINERIŲ MINIMALUS IŠTUŠTINIMO DAŽNIS.	22
19	LENTELĖ. ŠIAULIŲ RAJONE ĮDIEGOTOS PAPILDANČIOS SISTEMOS.	24
20	LENTELĖ. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIAI	24
21	LENTELĖ. ŠIAULIŲ REGIONO NEPAVOJINGŲ ATLIEKŲ SĄVARTYNO JURGELIŠKIŲ K. 9 (BUVĖS – AUKŠTRAKIŲ) PROJEKTINIAI PARAMETRAI.	25
22	LENTELĖ. PLANUOJAMO MBA ĮRENGINIO NAŠUMAS	26
23	LENTELĖ. SENŲ SĄVARTYŲ (ŠIUKŠLYNŲ) UŽDARYMAS.....	27
24	LENTELĖ. SENŲ RAJONINIŲ SĄVARTYŲ (ŠIUKŠLYNŲ) UŽDARYMO FINANSAVIMAS (LITAI).....	27
25	LENTELĖ. ATLIEKŲ TVARKYMO PLANUOSE IŠKELTŲ UŽDAVINIŲ ĮGYVENDINIMO VERTINIMAS	29
26	LENTELĖ. VALSTYBINIO STRATEGINIO ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMAS	31
27	LENTELĖ. GYVENTOJŲ SKAIČIAUS PROGNOZĖ 2014–2020 METAMS	32
28	LENTELĖ. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMO PROGNOZĖ TONOMIS PER METUS	32
29	LENTELĖ. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMO PROGNOZĖ (TONOMIS)	32
30	LENTELĖ. VALSTYBINIAME ATLIEKŲ TVARKYMO PLANE (PLANAVIMO LAIKOTARPIS 2014–2020 M.) NUSTATYTOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO UŽDUOTYS	37
31	LENTELĖ. PROGNOZUOJAMI KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SRAUTAI PAGAL ATLIEKŲ TVARKYMO BŪDĄ ŠIAULIŲ RAJONE BEI ŠIAULIŲ REGIONE 2014–2020 M., TONOMIS.....	42
32	LENTELĖ. VALSTYBINIO ATLIEKŲ PLANO ĮGYVENDINIMAS ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE 2014–2020 METAIS	43
33	LENTELĖ. ANTRINIŲ ŽALIAVŲ, TARP JŲ IR PAKUOTĖS ATLIEKŲ SURINKIMAS ĮVERTINUS ESAMĄ ATLIEKŲ SURINKIMO INFRASTRUKTŪRĄ IR ĮGYVENDINUS SUPLANUOTAS ATLIEKŲ TVARKYMO PRIEMONES.....	44
34	LENTELĖ. UŽDUOTYS IR TERMINAI ĮTRAUKIAMAI ATNAUJINTOJE SUTARTYJE SU GIO.	45
35	LENTELĖ. REIKALAVIMAI SCHEMOS ATNAUJINIMUI.	45
36	LENTELĖ. BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ TAME TARPE IR MAISTO (VIRTUVĖS) SUTVARKYMAS / SURINKIMAS ĮVERTINUS ESAMĄ ATLIEKŲ SURINKIMO INFRASTRUKTŪRĄ IR ĮGYVENDINUS SUPLANUOTAS ATLIEKŲ TVARKYMO PRIEMONES.	45
37	LENTELĖ. SPECIFINIŲ ATLIEKŲ SUTVARKYMAS / SURINKIMAS ĮVERTINUS ESAMĄ ATLIEKŲ SURINKIMO INFRASTRUKTŪRĄ IR ĮGYVENDINUS SUPLANUOTAS ATLIEKŲ TVARKYMO PRIEMONES.	48
38	LENTELĖ. ŠIAULIŲ REGIONO KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS KAŠTAI	52
39	LENTELĖ. ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO VERTINIMO KRITERIJAI.....	52

40 LENTELĖ. ATLIEKŲ HIERARCHIJOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO RODIKLIAI.	53
41 LENTELĖ. ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PRIEMONIŲ PLANO 2014–2020 METŲ ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS.....	56

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 PAV. PAVEIKSLAS. ANTRINIŲ ŽALIAVŲ SURINKIMAS ŠIAULIŲ RAJONE 2010–2013 M.....	17
2 PAV. BSA ŠALINIMO UŽDUOČIŲ ĮGYVENDINIMAS 2010–2013 METAIS.....	19
3 PAV. ŽALIŲJŲ ATLIEKŲ SURINKIMAS ŠIAULIŲ RAJONE 2010–2013 M.	19
4 PAV. SPECIFINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMAS ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE, 2010–2013 METAIS	21

Trumpiniai

APP – Atliekų priėmimo punktas;

BSA – Biologiškai skaidžios atliekos;

DGASA – Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė;

EEĮ – Elektros ir elektroninės įrangos atliekos;

ES – Europos sąjunga;

GIO – Gamintojų importuotojų organizacijos;

KAK – Kietasis atgautasis kuras;

MBA – Mechaninio biologinio atliekų apdorojimo įrenginiai;

PA – Pakuotės atliekos;

ŠRATC – Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras;

ŠRATP – Šiaulių regiono atliekų tvarkymo planas;

VSATP – Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas;

VATP – Valstybinis atliekų tvarkymo planas.

1 Įvadas

Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planas 2014–2020 metams parengtas siekiant atnaujinti 2006 m. gruodžio 21 d. Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-315 patvirtintą Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą ir jo pakeitimus, atsižvelgiant į naujus teisės aktus bei atsiradusias naujas užduotis Savivaldybei. Šis planas parengtas pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo (Žin., 1998, Nr. 61-1726; 2002, Nr. 72-3016) ir 2010 m. gruodžio 16 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintų Reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams (Žin., 2010, Nr. 149-7654) reikalavimus.

Komunalinių atliekų tvarkymo planavimo tikslas – nustatyti Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems Savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims. Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plane 2014–2020 m. nustatytos priemonės, užtikrinančios Valstybiniame atliekų tvarkymo plane (Žin., 2014, Nr. 2014-049890) ir rengiamame Šiaulių regiono atliekų tvarkymo plane 2014–2020 m. nustatytas užduotis.

Rengiamo Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo plano 2014–2020 m. tikslas – suderinti Šiaulių regiono savivaldybių veiksmus, organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant kelioms savivaldybėms bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius. Šiuo planu numatyta įgyvendinti Europos Sąjungos finansuojamo projekto „Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“ priemonės. Šiaulių komunalinių atliekų tvarkymo regionas apima Akmenės rajono, Joniškio rajono, Kelmės rajono, Pakruojo rajono, Radviliškio rajono, Šiaulių miesto ir Šiaulių rajono savivaldybių teritorijas.

Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą 2014–2020 m. sudaro šios pagrindinės dalys:

- › esamos atliekų tvarkymo būklės apžvalga;
- › komunalinių atliekų susidarymo prognozės planuojamu laikotarpiu (2014–2020 m.);
- › komunalinių atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir užduotys 2014–2020 m.;
- › plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas;
- › plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai;
- › Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2014–2020 m.

Už Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014–2020 m. įgyvendinimą yra atsakinga Šiaulių rajono savivaldybė ir VŠĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras (toliau – ŠRATC) pagal savo funkcijas. Sprendimus dėl šio plano pakeitimų priima Šiaulių rajono savivaldybės taryba, atsižvelgdama į ŠRATC ir Šiaulių rajono savivaldybės administracijos siūlymus bei konsultuodamasi su socialiniais ekonomiais partneriais.

Šiam planui, vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše (Žin., 2004, Nr. 130-4650) numatyta tvarka, buvo atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, įskaitant ir višumenės informavimo procedūras.

2 Esamos atliekų tvarkymo būklės apžvalga

Šiaulių rajono savivaldybės teritorijos plotas yra 1807 kv. km., Savivaldybę sudaro 11 seniūnijų: Bubių, Ginkūnų, Gruzdžių, Kairių, Kuršėnų kaimiškoji, Kuršėnų miesto, Kužių, Meškuičių, Raudėnų, Šakynos, Šiaulių kaimiškoji.

2.1 Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas

Šiaulių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima komunalinių atliekų surinkimo, vežimo, rūšiavimo, naudojimo ir šalinimo paslaugas visiems Savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams – fiziniams ir juridiniams asmenims.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo (Žin., 1998, Nr. 61-1726; 2002, Nr. 72-3016) nuostatomis, už komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimą savo teritorijose yra atsakingos savivaldos institucijos. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimą jos gali pavesti (kaip privalomą užduotį) Savivaldybės ar kelių savivaldybių įsteigtai įmonei (šiuo atveju – ŠRATC).

Siekdamos palengvinti bendradarbiavimą kuriant naują regioninę atliekų tvarkymo sistemą 7 Šiaulių regiono savivaldybės 2002 m. birželio 25 d. įsteigė viešąją įstaigą „Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras“, o 2005 m. lapkričio 30 d. dalininkų susirinkimo sprendimu buvo patvirtinti šios įstaigos įstatai. 2005 m. spalio 28 d. Šiaulių regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 9 buvo patvirtintas Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo planas, kuriame numatyti Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo etapai ir šios sistemos organizavimas.

ŠRATC palaipsniui perima iš Šiaulių regiono savivaldybių atliekų tvarkymo sistemos organizatoriaus funkcijas, į kurias įeina savivaldybių ir regiono atliekų tvarkymo planų rengimas, atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų rengimas, atliekų surinkimo, atliekų tvarkymo objektų eksploatacijos paslaugų pirkimo konkursų organizavimas, sutarčių pasirašymas ir jų vykdymo kontrolė, duomenų apie atliekų srautus rinkimas ir registravimas. 2007 m. gegužės 8 d. Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-99 ŠRATC buvo pavesta administruoti Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą. 2009 m. birželio 25 d. sprendimu Nr. T-211 buvo pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą. Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo (išskyrus šalinimą) sistemos administravimas apima šiuos veiksmus, procesus bei procedūras:

- › ŠRATC trišalės sutarties su atliekų surinkėju / vežėju – konkurso laimėtoju (arba kitu įstatymų nustatyto būdu) ir Savivaldybe sudarymas ir vykdymas;
- › Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos, kuri yra neatskiriama Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalis, ir jos infrastruktūros plėtojimo planavimas;
- › dokumentų, būtinų komunalinių atliekų tvarkymo sistemai funkcionuoti (Savivaldybės atliekų tvarkymo plano, atliekų tvarkymo taisyklių, vietinės rinkliavos dydžio apskaičiavimo metodikos, vietinės rinkliavos nuostatų pakeitimų) projektų rengimas;
- › vietinės rinkliavos dydžio apskaičiavimas, perskaičiavimas ir jų pagrindimų rengimas bei teikimas tvirtinti Savivaldybės tarybai;
- › informacijos apie atliekų tvarkymo planų vykdymą kaupimas, apibendrinimas, analizė ir teikimas Savivaldybei;
- › susidarančių atliekų srautų apskaita, apibendrinimas, analizė, ataskaitų rengimas;
- › atliekų turėtojų švietimas komunalinių atliekų tvarkymo srityje;
- › Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos stebėseną, vežėjų / surinkėjų ir kitų atliekų tvarkytojų veiklos kontrolė;

- › mokėjimų, atsiskaitymų už suteiktas atliekų tvarkymo paslaugas per laikotarpį nuo vietinės rinkliavos įvedimo dienos 2007-09-01 iki 2013-12-31 skolų (įsiskolinimų) administravimas pagal vietinės rinkliavos administravimo sutartį;
- › apskrities savivaldybių bendradarbiavimo regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje sutarties įgyvendinimas;
- › atliekų tvarkymo paslaugų kiekio fiksavimas ir per mėnesį sutvarkytų Savivaldybės teritorijoje susidariusio atliekų kiekio pagal atliekų rūšis nurodymas;
- › ataskaitų apie atliekų tvarkymą teikimas nustatyta forma ir terminais Savivaldybei;
- › ŠRATC metinių veiklos ataskaitų rengimas bei teikimas Savivaldybei;
- › Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų surinkimo sistemų diegimo užtikrinimas.

Vadovaujantis Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos administravimo sutartimi, Šiaulių rajono savivaldybė atlieka šias funkcijas:

- › nagrinėja ir priima Savivaldybės kompetencijai priskirtų ŠRATC siūlomų teisės aktų, reglamentuojančių komunalinių atliekų tvarkymą, pakeitimus;
- › atliekų surinkėjo / vežėjo Savivaldybės teritorijoje ar jos dalyje parinkimas organizuojant komunalinių atliekų surinkimo / vežimo paslaugų viešojo pirkimo konkursą (-us) Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka;
- › sudaro palankias sąlygas komunalinių atliekų tvarkymo sistemai kurti, funkcionuoti ir vystyti;
- › derina ŠRATC siūlomų konteinerinių aikštelių įrengimo vietas ir nustatyta tvarka sprendžia žemės sklypų aikštelėms skyrimo bei detaliųjų planų rengimo klausimus;
- › nustato pagal ŠRATC atliktus pagrįstus skaičiavimus patikslintus vietinės rinkliavos dydžius;
- › mokėjimų, atsiskaitymų už suteiktas atliekų tvarkymo paslaugas administravimas;
- › derina Aplinkos ministerijos nustatytoms gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo užduotims įvykdyti, gamintojų, importuotojų, jų įsteigtų organizacijų ar atliekas tvarkančių įmonių, kurioms gamintojai ir importuotojai sutartiniais pagrindais paveda tvarkyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekas, gaminių ir (ar) pakuotės atliekų surinkimo iš komunalinių atliekų srauto sistemų diegimo sąlygas arba teisės aktų nustatyta tvarka paveda šią funkciją ŠRATC;
- › vykdo komunalinių atliekų surinkėjų parinkimą arba teisės aktų nustatyta tvarka paveda šią funkciją ŠRATC;
- › imasi teisėtų priemonių nutraukti esamoms atliekų tvarkymo sutartims su atliekų surinkėjais / vežėjais, kad paslaugas galėtų teikti konkursus laimėję surinkėjai / vežėjai nuo sutarčių su jais įsigaliojimo.

Šiaulių regiono plėtros taryba tvirtina Šiaulių regiono atliekų tvarkymo planą, kurio tikslas – suderinti Šiaulių regiono savivaldybių veiksmus, organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant kelioms savivaldybėms bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius. Pirmas Šiaulių regiono atliekų tvarkymo planas buvo patvirtintas 2005 m. spalio 28 d. Šiaulių regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 9. Šiaulių regiono plėtros tarybos 2012 m. gegužės 3 d. sprendimu Nr. 51/5S-25 patvirtintas Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo planas 2012–2020 m., kurio tikslas – suderinti Šiaulių apskrities savivaldybių veiksmus, organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant kelioms savivaldybėms bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius. Šiuo planu numatyta įgyvendinti Europos Sąjungos finansuojamo projekto „Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ priemonės. Šiuo metu yra rengiamas naujas Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo planas 2014–2020 m.

Įgyvendindama įsipareigojimus, kuriant Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, 2006 m. gruodžio 21 d. Šiaulių rajono savivaldybės taryba sprendimu Nr. T-315 patvirtino Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje reglamentuoja 2006 m. lapkričio 16 d. Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-288 patvirtintos Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės (nauja redakcija 2014 m. balandžio 3 d. Nr. T-71).

Šiaulių rajono komunalinių atliekų turėtojams teikiamos šios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos:

- › mišrių komunalinių atliekų tvarkymas;
- › antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymas;
- › žaliųjų atliekų tvarkymas;
- › didžiųjų atliekų, įskaitant naudotas padangas ir statybines (smulkaus buities remonto) atliekas, tvarkymas;
- › elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymas;
- › buities pavojingų atliekų tvarkymas.

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme (Žin., 1998, Nr. 61-1726; 2002, Nr. 72-3016) nustatyta, kad įmonės, kurios vykdo komunalinių atliekų surinkimą, įskaitant antrinių žaliavų surinkimą, šią veiklą avivaldybės teritorijoje gali vykdyti tik tuo atveju, jeigu yra sudariusios sutartis su savivaldybe (arba savivaldybės (kelių savivaldybių) įsteigtu juridiniu asmeniu, kuriam pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą). Šiaulių rajono savivaldybės taryba 2010 m. rugpjūčio 26 d. sprendimu Nr. T-236 pavedė UAB „Kuršėnų komunalinis ūkis“ teikti komunalinių atliekų surinkimo Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje paslaugas. Vadovaujantis šiuo sprendimu 2010 m. gruodžio 1 d. ŠRATC ir UAB „Kuršėnų komunalinis ūkis“ pasirašė dvišalę Šiaulių rajono komunalinių (mišrių ir išrūšiuotų antrinių žaliavų) ir žaliųjų atliekų surinkimo ir transportavimo paslaugų sutartį Nr. S-10-664A, prie kurios 2012 m. prisijungė ir Šiaulių rajono savivaldybės administracija (2012 m. birželio 1 d. sutarties Nr. S-12-89/SRZ-608 pakeitimas).

ŠRATC eksploatuoja šią Šiaulių rajono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą – Bubių, Meškuičių, Kairių, Šakynos, Raudėnų, Kužių, Gruzdžių, Voveriškių ir Ginkūnų atliekų priėmimo punktus, prie uždaryto Kuršėnų sąvartyno 2013 m. įrengtą žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę ir didelio gabarito atliekų surinkimo aikštelę bei regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną (Šiaulių raj.).

2.2 Šiaulių rajono gyventojai ir būstai

Lietuvos statistikos departamento skelbiamais gyventojų surašymo duomenimis, bendras gyventojų skaičius Šiaulių rajone 2011 m. siekė 44,3 tūkst. ir 2001–2011 metų laikotarpiu sumažėjo 14 proc. (vidutiniškai apie 1,4 proc. per metus).

Lietuvos statistikos departamento skelbiamais duomenimis, vidutinis metinis gyventojų skaičius Šiaulių rajone 2013 m. siekė 42,8 tūkst.

1 lentelė. Gyventojų skaičius Šiaulių rajone gyventojų surašymo metu 2001 ir 2011 metais.

Gyventojai 2001 m. surašymo metu	Gyventojai 2011 m. surašymo metu	Gyventojų skaičiaus sumažėjimas per 10 m., proc.	Metinis gyventojų skaičiaus sumažėjimas proc.
51620	44332 (42748) ¹	-14 %	1,4 %

1

Gyventojų skaičius 2013 metais. Šaltinis: Gyventojų skaičius sudarytas remiantis Lietuvos Statistikos departamento tinklapyje skelbiamais oficialiais duomenimis – gyventojai ir socialinė statistika:

<http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/Define.asp?Maintable=M3010214&PLanguage=0>

Lietuvos statistikos departamento 2011 m. duomenimis Kuršėnų mieste gyveno 11963 gyventojai (27 proc.), o likusioje Šiaulių rajono savivaldybės dalyje – 32369 gyventojai (73 proc.). Žemiau esančioje lentelėje pateikiamas Šiaulių rajono savivaldybės gyventojų pasiskirstymas Šiaulių rajono seniūnijose (2011 metais).

2 lentelė. Šiaulių rajono savivaldybės gyventojų skaičius (2011 metų surašymo duomenys).

Seniūnijos pavadinimas	Miesto / miestelio gyventojų skaičius	Kaimo / viensėdžio gyventojų skaičius
Bubių sen.	-	3176
Ginkūnų sen.	-	3278
Gruzdžių sen.	-	2436
Kairių sen.	-	3300
Kuršėnų kaimiškoji sen.	-	4410
Kuršėnų miesto sen.	11963	0
Kužių sen.	-	3747
Meškuičių sen.	-	2212
Raudėnų sen.	-	1318
Šakynos sen.	-	1361
Šiaulių kaimiškoji sen.	-	7131
Viso:	11963	32369
Viso Šiaulių rajono savivaldybėje, procentais	27 %	73 %

Šiaulių rajone daugiabučiuose namuose gyvena 34 proc. gyventojų, individualiuose namuose 66 proc. gyventojų.

3 lentelė. Šiaulių rajono savivaldybės namų skaičius 2011 metais².

Daugiabučių namų skaičius				Individualių namų skaičius			
Kuršėnai	Kaimas	Viso	Gyventojų skaičius ³	Kuršėnai	Kaimas	Viso	Gyventojų skaičius ³
123	473	596	15073	2334	8071	10405	29259

Šiaulių rajono savivaldybėje yra įregistruota 19 gyvenamųjų namų įvairioms socialinėms grupėms: Kuršėnuose – 6 namai, kaime – 13 tokios paskirties namų.

2.3 Vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, komunalinių atliekų susidarymo norma

Vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo sistema turi remtis principu „teršėjas moka“ ir „visų sąnaudų padengimo“ principu. Principas „teršėjas moka“ reikalauja, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų atliekų turėtojas ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas arba importuotojas (gamintojo atsakomybės principas).

Įgyvendinant principą „teršėjas moka“, visose Šiaulių regiono savivaldybių teritorijose vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą įvesta 2007–2008 m. Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2006 gruodžio 21 d. sprendimu Nr. T-316 patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydis ir nustatytos lengvatos. 2008 m. birželio 18 d. sprendimu Nr. T-163 patvirtinti Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatai (keisti sprendimais

² Nekilnojamo turto registrų centro duomenys 2011 m.

³ Gyventojų skaičius pasiskirstymas daugiabučiuose ir individualiuose namuose įvertintas ekspertiniu vertinimu, pagal 2011 metų ŠRATC duomenis.

2008-11-13 Nr. T-310, 2009-01-22 Nr. T-40, 2009-06-25 Nr. T-215, 2009-10-08 Nr. T-279, 2009-12-17 Nr. T-332, 2010-02-11 Nr. T-13, 2012-12-16 Nr. T-322, 2012-02-15 Nr. T-38, 2013-05-16 Nr. T-131; 2013 m. gruodžio 12 d. Nr. T-293), kurie 2014 m. vasario 20 d. sprendimu Nr. T-30 pripažinti netekusiais galios.

Šiaulių rajono savivaldybės taryba 2013 m. gruodžio 12 d. sprendimu Nr. T-290 „Dėl pavedimo Šiaulių rajono savivaldybės administracijai administruoti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą“ nusprendė pavesti Šiaulių rajono savivaldybės administracijai vykdyti Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą administravimą. Šis sprendimas įsigaliojo nuo 2014 m. sausio 1 d.

Rinkliavos dydis fiziniams asmenims apskaičiuojamas remiantis Šiaulių rajono savivaldybės nustatytu rinkliavos dydžiu vienam gyventojui, dauginamu iš rinkliavos mokėtoji nuosavybės ar savivaldybės gyvenamųjų patalpų nuomos teise priklausančio būsto gyventojų skaičiaus. Rinkliavos dydis juridiniams asmenims apskaičiuojamas remiantis Savivaldybės nustatyta vienos komunalinių atliekų tonos surinkimo ir sutvarkymo rinkliavos dydžiu, dauginamu iš metinės rinkliavos mokėtoji nustatytos atliekų susikaupimo normos vienam parametro vienetui kiekinės išraiškos.

Atliekų turėtojams – vietinės rinkliavos mokėtojams Savivaldybės teritorijoje nustatytas vietinės rinkliavos dydis – 72 Lt per metus kiekvienam gyventojui. Vienos tonos atliekų surinkimo ir sutvarkymo įkainis – 222 Lt/tona. Šio dydžio pagrindu ir pagal atliekų susikaupimo normas atskiroms atliekų turėtojų kategorijoms apskaičiuojamos vietinės rinkliavos įmokos dydžiai.

Atliekų susidarymo normos juridiniams asmenims nustatytos Šiaulių rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatose bei šių nuostatų pakeitimuose. Juridiniams asmenims – įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms bei juridinio asmens teisių neturinčioms įmonėms – minimalios metinės komunalinių atliekų (buities atliekų bei komercinės, pramoninės, institucijų ir kitokios kilmės atliekų, kurios savo pobūdžiu ir sudėtimi yra panašios į buitines atliekas) susikaupimo normos nustatomos atsižvelgiant į darbuotojų skaičių, lankytojų / klientų / mokinių ir pan. skaičių, įmonės plotą ir kitus kriterijus (4 lentelė).

4 lentelė. *Atliekų susikaupimo normos.*

Nekilnojamojo turto objektai	Nekilnojamojo turto paskirtis	Vienetai	Susidarančių atliekų susidarymo kiekiai kg per metus 1 vienetui	Pastabos
1	2	3	4	5
Gyvenamieji ir kiti panašios paskirties objektai	Bendrabučiai, vaikų namai, prieglaudos, globos namai, šeimos namai, vienuolynai, nakvynės namai, socialinis būstas ir kt.	1 vaikas / asmuo	250	
Viešbučių paskirties objektai	Viešbučiai, moteliai, svečių namai, kaimo turizmo sodybos ir pan.	Vietų skaičius	50	
Administracinės paskirties objektai	Bankai, paštas, valstybės ir Savivaldybės įstaigos, teismai, kiti įmonių, įstaigų ir organizacijų administraciniai pastatai arba kitos paskirties pastatų dalis, naudojama administracinei veiklai, ir kiti panašios paskirties objektai	1 darbuotojas	140	
Prekybos paskirties objektai	Parduotuvės, parduotuvės-operatorinės, knygynai, vaistinės, prekybos paviljonai ir kiti laikini statiniai ar prekybos vietos (kioskai, palapinės ir kt.)	1 darbuotojas	500	

Paslaugų paskirties objektai	Pirtys, grožio salonai, skalbyklos, taisyklos, remonto dirbtuvės, priėmimo-išdavimo punktai, autoservisai, plovyklos, laidojimo namai ir kiti panašios paskirties objektai	1 darbuotojas	500	
Maitinimo paskirties objektai	Valgyklos, restoranai, kavinės, barai, kiti panašios paskirties objektai	1 darbuotojas	500	
Transporto paskirties objektai	Geležinkelio ir autobusų stočių ir kiti panašios paskirties pastatai	1 darbuotojas	500	
Turgavietės		Plotas (1 kv. m)	50	Rinkliava apskaičiuojama pagal turgavietės plotą
Mokslo ir ugdymo paskirties objektai	Bendrojo lavinimo, profesinės ir aukštosios mokyklos, kiti panašios paskirties objektai	1 moksleivis, studentas	25	
	Vaikų darželiai ir lopšeliai	1 vaikas	50	Vaikų sk. nustatomas vaikų dienų, būtų darželyje, sumą dalinant iš darbo dienų
	Muzikos, dailės, papildomo ugdymo įstaigos ir kt.	1 vaikas	10	
Gydymo paskirties objektai	Ligoninės, klinikos, poliklinikos, sanatorijos, reabilitacijos centrai, specialiųjų įstaigų sveikatos apsaugos pastatai, gydyklų pastatai, medicininės priežiūros įstaigų slaugos namai, veterinarijos gydyklos, gyvūnų globos namai ir kiti panašios paskirties objektai	Vietų skaičius	350	
Religinės paskirties objektai	Bažnyčios, cerkvės, koplyčios, maldos namai, katedros, parapijų namai ir kiti religiniams tikslams naudojami pastatai	1 darbuotojas	140	
Automobilių garažų bendrijos		1 bendrijos narys	55	
Sodų bendrijos		1 bendrijos narys	55	
Ūkininkų ūkiai	Deklaruoto ploto nuo 20 (imtinai) iki 100 ha (imtinai)	1 ūkis	209	
	Deklaruoto ploto nuo 100 (imtinai) iki 500 ha (imtinai)	1 ūkis	418	
	Deklaruoto ploto daugiau kaip 500 ha (imtinai)	1 ūkis	627	

5 lentelė. Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą dydžiai ir įkainiai Šiaulių r. savivaldybėje

Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą dydžiai	Vienam gyventojui / savininkui per metus
Kiekvienam daugiabučio namo bei individualios valdos gyventojui pagal deklaruojamą gyvenamą vietą	72 Lt
Sodų valdos, nepriklausančios sodų bendrijoms, savininkui	17 Lt
Garažo, esančio ne individualaus namo valdoje ir nepriklausančio garažų bendrijai, savininkui	17 Lt

Rinkliavos administravimas Savivaldybėje nuo 2007 rugsėjo 1 d. iki 2013 gruodžio 31 d. buvo pavestas ŠRATC. Nuo 2014 m. sausio 1 dienos vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą Šiaulių rajono rinkliavos mokėtojams skaičiuoja, siunčia sąskaitas ir apskaito įmokas Šiaulių rajono savivaldybės administracija.

2.4 Komunalinių atliekų susidarymas

Iš viso Šiaulių rajono savivaldybėje 2013 metais susidarė 20,4 tūkst. tonų komunalinių atliekų. Į šį skaičių įeina ir atskirai surinktos antrinės žaliavos, pakuotės ir kitos atliekos.

6 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymas ir šalinimas Šiaulių rajono savivaldybėje 2010–2013 m.

Metai	Gyventojų skaičius	Surinkta komunalinių atliekų, t	Susidarančių komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui per metus (kg)	Pašalinta sąvartyne komunalinių atliekų, t
2010	48005	17572	366	17192
2011	47124	19309	410	18510
2012	46597	18734	402	16369
2013	46118	20363	442	16594

Nors kai kurie juridiniai asmenys naudojami atskirais konteneriais, patikimų duomenų apie komunalinių atliekų susidarymą įmonėse, įstaigose bei organizacijose nėra. ŠRATC vertinimu, apie 85 proc. mišrių komunalinių atliekų susidaro pas gyventojus, likusios atliekos (apie 15 proc.) susidaro įmonėse, įstaigose ir organizacijose.

Atskirų komunalinių atliekų srautų kiekiai, surinkti pagal naudojamas surinkimo priemones (konteinerius, APP), pateikti žemiau esančioje lentelėje.

7 lentelė. Komunalinių atliekų surinkimas Šiaulių rajone 2010–2013 m.

Atliekų srauto pavadinimas	Mato vnt.	2010		2011		2012			2013		
		tonos	Proc. bendro kiekio	tonos	Proc. bendro kiekio	tonos	Proc. bendro kiekio	vienam gyventojui tenkantis kiekis, kg	tonos	Proc. bendro kiekio	vienam gyventojui tenkantis kiekis, kg
Surinkta komunalinių atliekų:	t	17572	100%	19309	100%	18734	100%	431,9	20363	100%	476
Mišrių komunalinių atliekų	t	17021	97%	18334	95%	16125	86%	371,8	16182	79%	378
Buityje susidarančių pavojingų atliekų	t	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,5	0%	0
Biologiškai skaidžių atliekų jų susidarymo vietose	t		0,0%	345	1,8%	1651	8,8%	38,1	2890	14%	68

Biologiškai skaidžių atliekų priėmimo punktuose	t	181	1,0%	212	1,1%	442	2,4%	10,2	435	2%	10
Antrinių žaliavų varpuose:	t	84	0,5%	117	0,6%	115	0,6%	2,7	200	1%	5
popieriaus	t	34	0,2%	27	0,1%	28	0,1%	0,6	37	0,2%	1
stiklo	t	33	0,2%	76	0,4%	64	0,3%	1,5	131	0,6%	3
plastiko	t	18	0,1%	14	0,1%	23	0,1%	0,5	32	0,2%	1
metalo	t	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0	0%	0
Drabužiai ir tekstilė	t	0	0	0	0	0	0	0	3	0%	0,1
Didžiųjų atliekų	t	6	0,0%	4	0,0%	15	0,1%	0,4	48	0,2%	1
Panaudotos padangos	t	115	0,7%	126	0,7%	156	0,8%	3,6	171	1%	4
Statybos ir griovimo atliekų	t	152	0,9%	158	0,8%	216	1,2%	5	340	2%	8
EEĮ atliekos	t	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	44	0,2%	1
Statybinės atliekos, turinčios asbesto	t	13	0,1%	14	0,1%	15	0,1%	0,3	50	0,2%	1

Šiaulių rajono savivaldybėje per 2010–2013 metų laikotarpį surenkamų komunalinių atliekų kiekis su tam tikrais svyravimais didėja. Surenkamų antrinių žaliavų kiekis atskirais konteneriais mažas ir siekia vos 0,5–1 proc.

2.5 Mišrių komunalinių atliekų sudėtis

Vadovaujantis LR Aplinkos ministro 2011 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. D1-661 „Dėl regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio juose vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 109-5148) 2012–2013 metais Šiaulių regiono sąvartyne buvo vykdomi mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio juose vertinimo darbai. Vadovaujantis aukščiau nurodytu aprašu sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo darbai turi būti atliekami 2012–2020 metais, tai užtikrina, kad ateityje bus žinoma Šiaulių rajono savivaldybės mišrių komunalinių atliekų sudėtis.

Šiaulių rajono savivaldybės mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimai atlikti 2012–2013 metais, tyrimo rezultatai pateikti žemiau esančioje lentelėje. Atliekų sudėties tyrimo darbai atlikti 4 kartus per metus: žiemą, pavasarį, vasarą ir rudenį.

8 lentelė. Sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėtis 2012–2013 metai.

Nr.	Frakcijos pavadinimas	2012 m.		2013 m.	
		Šiaulių rajono	Šiaulių regiono	Šiaulių rajono	Šiaulių regiono
		Proc. nuo bendro svorio		Proc. nuo bendro svorio	
1.	Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	9,7	9,7	6	7,18
2.	Žaliosios atliekos	16,7	15,8	11,84	10,49
3.	Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	1,3	2,8	0,47	1,41

4.	Biologiškai skaidžios maisto gamybos atliekos	14,0	15,0	15,89	16,95
5.	Natūralaus pluošto audinių atliekos	2,0	3,7	1,01	1,14
6.	Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos (gyvulių skerdenos atliekos)	2,5	0,9	0,78	0,35
7.	Visos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	46,1	47,9	35,98	37,43
8.	Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	18,6	19,2	17,29	20,79
9.	Kombinuotų pakuočių atliekos	0,8	1,0	0,78	1,15
10.	Metallų, įskaitant pakuotes, atliekos	1,8	2,6	1,95	2,4
11.	Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	5,7	5,1	4,36	4,42
12.	Inertinės atliekos (keramika, betonai, akmenys ir pan.)	15,2	10,0	11,14	10,35
13.	Kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios nepavojingosios atliekos (pelenai)	5,1	3,6	11,99	6,58
14.	Atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios elektros ir elektroninės įrangos atliekos	0,0	0,0	0,39	0,32
15.	Atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios baterijų ir akumuliatorių atliekos	0,0	0,0	-	-
16.	Kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios pavojingosios atliekos	0,0	0,0	-	-
17.	Kitos komunalinės atliekos (higienos atliekos, avalynė, guma, sintetinis pluoštas)	6,8	10,7	16,12	16,46

Šie tyrimai rodo, kad mišriose komunalinėse atliekose dominuoja biologiškai skaidžios atliekos – 46,1 proc., antrinės žaliavos, įskaitant pakuotes, sudaro 26,9 proc. (be popieriaus ir kartono bei medienos atliekų). Atitinkamai 2013 m. mišriose komunalinėse atliekose biologiškai skaidžios atliekos sudaro 36 proc., o antrinės žaliavos, įskaitant pakuotes, sudaro 24,4 proc.

2.6 Komunalinių atliekų panaudojimas ir perdirbimas

2010–2013 metų laikotarpiu vidutiniškai perdirbta ir kitaip panaudota 18,5 proc. komunalinių atliekų kiekio.

9 lentelė. Šiaulių rajone surinktų komunalinių atliekų naudojimas / perdirbimas 2010–2013 metais⁴.

Metai	Iš viso surinkta komunalinių atliekų, t	Perdirbta / panaudota komunalinių atliekų, t	Perdirbta / panaudota komunalinių atliekų, %	Sąvartyne pašalinta komunalinių atliekų, t	Pašalinta komunalinių atliekų, %
2010	17572	266	2%	17192	98%
2011	19309	799	4%	18510	96%
2012	18734	2366	13%	16369	87%
2013	20363	3768	18,5%	16594	81,5%

Šiaulių rajone 81,5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų šalinama sąvartyne. 2013 metais pašalintų mišrių (nerūšiuotų) komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui Šiaulių rajone siekė 389 kg per metus. Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatyta, kad iki 2013 metų turi būti paruošta perdirbti ar kitaip naudoti ne mažiau kaip 50 proc. (Šiaulių rajono savivaldybėje tai sudaro apie 9400 tonų) komunalinių atliekų, taip pat užtikrinta, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. susidariusių Savi-

⁴ ŠRATC 2010–2013 duomenys

valdybės teritorijoje komunalinių atliekų per metus. 2013 metais Šiaulių rajono savivaldybė aukščiau išvardintų tikslų neįgyvendino – perdirbta / panaudota 18,5 proc. komunalinių atliekų.

Detalesnė komunalinių atliekų srautų tvarkymo analizė pateikta tolimesniuose skyriuose.

2.7 Antrinių žaliavų tvarkymas

Antrinių žaliavų surinkimas vykdomas plastikiniais, metaliniais konteineriais, skirtais surinkti ir iš bendro komunalinių atliekų srauto atskirti stiklo, popieriaus, plastiko, metalo atliekas. Antrinių žaliavų surinkimo konteineriai statomi netoli prekybos centrų, kitose prieinamose žmonių susibūrimo vietose bei aikštelėse kartu su komunalinių atliekų surinkimo konteineriais (daugiabučių gyvenamųjų namų kvartaluose). Individualių namų kvartaluose įrengiamos tik antrinių žaliavų surinkimui skirtos konteinerių aikštelės.

Antrinių žaliavų konteineriai ištuštinami pagal poreikį, bet nerečiau kaip 1 kartą per mėnesį.

Antrinėms žaliavoms (stiklui, popieriui, plastikui) surinkti naudojami 1,8 ir 1,6 m³ talpos konteineriai. Šiaulių rajone antrinių žaliavų konteinerių aikštelių iš viso yra 118 (aikštelių sąrašas su adresais patalpintas ŠRATC tinklapyje), o įskaitant 9 atliekų priėmimo punktus ir vieną DGASA viso 128 aikštelės, kuriose gyventojai gali rūšiuoti atliekas, viena aikštelė tenka 302 gyventojams.

10 lentelė. Šiaulių rajone naudojami antrinių žaliavų surinkimo konteineriai⁵

ES skirtos lėšos, (A ir B tipo aikštelės) aptarnauja vežėjas (1,6 m ³ talpos konteineriai)			Aplinkos ministerijos skirti konteineriai, 2009 ir 2010 m., aptarnauja vežėjas		
Aikštelių sk.	Komplektų sk.	Konteinerių sk.	Aikštelių sk.	Konteinerių talpa m ³	Konteinerių sk.
11 (A tipo)	11 (po 3 konteinerius)	33	102	1,8	306
6 (B tipo)	6 (po 5 konteinerius)	30			

Techninė dokumentacija parengta A tipo (19 vnt.) ir B tipo (19 vnt.) aikštelėms, kuriose stovi po tris 1,6 kub. m talpos (A tipo) ir po šešis 1,6 kub. m talpos (B tipo) antrinių žaliavų surinkimo konteineriai.

Antrinės žaliavos taip pat surenkamos atliekų priėmimo punktuose ir didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje, jose esančių konteinerių skaičius ir talpa nurodyta žemiau esančioje lentelėje.

11 lentelė. Konteinerių talpa ir skaičius antrinių žaliavų surinkimui APP ir DGASA aikštelėse⁶

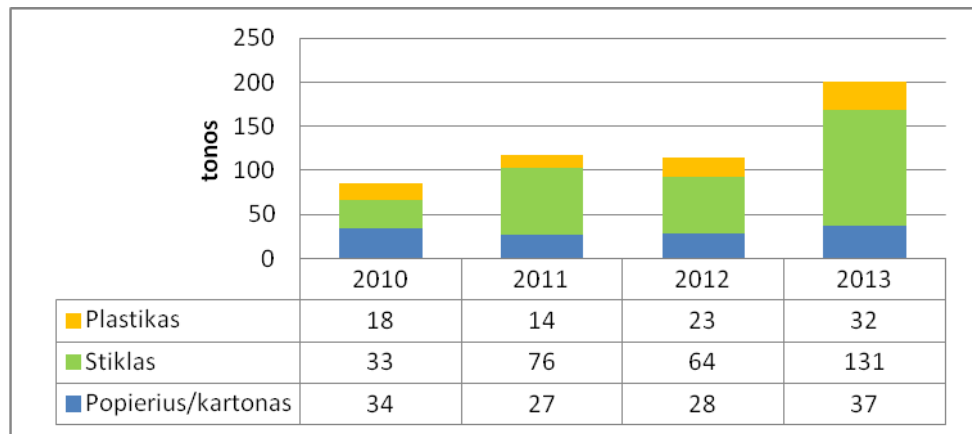
Konteinerių talpa	APP ir DGASA aikštelėse esantys konteineriai skirti antrinėms žaliavoms surinkti, vnt.		
	Stiklas	Popierius	Plastikas
3 m ³	12	9	9
5 m ³	2	1	1
10 m ³	-	1	-
24 m ³	-	-	2
Viso, vnt.:	14	11	12

Nors antrinių žaliavų surinkimo priemonių tinklas plačiai paskirstytas, surenkamas antrinių žaliavų kiekis siekia tik 0,5–1 proc. visų susidarantių antrinių žaliavų kiekio.

⁵ Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių sąrašas 2013 m.

⁶ Bendradarbiavimo sutartis dėl pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemos diegimo Savivaldybėje, 2013

1 pav. Paveikslas. Antrinių žaliavų surinkimas Šiaulių rajone 2010–2013 m.⁷

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1224 patvirtintame Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane (Žin., 2007, Nr. 122-5003; 2010, Nr.146-7486) buvo numatyta, kad savivaldybės turi:

- › parengti ir (ar) patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad iki 2008 m. būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti – gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę (vienas konteineris stiklui, 1 – plastikui ir 1 – popieriui) 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose;
- › sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į ją.

Šiaulių rajono savivaldybėje yra parengta ir patvirtinta Šiaulių rajono savivaldybės konteinerių aikštelių išdėstymo principinė schema 2009 m. birželio 25 d. Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-214, gyvenamose teritorijose pastatytas pakankamas antrinių žaliavų surinkimo konteinerių kiekis, tačiau nepakankamas aikštelių skaičius yra sodų bendrijose ir garažų bendrijose – trūksta 48 aikštelių. Konteinerinių aikštelių poreikis paaiškės (bus patikslintas) Savivaldybei parengus/atnaujinus aikštelių schemą. Laikoma, kad VSATP nustatytos užduotys nepilnai įgyvendintos.

12 lentelė. Konteinerių aikštelių, skirtų antrinėms žaliavoms surinkti Šiaulių rajone, skaičius

Rinkliavos mokėtojų skaičius	44565
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės ir punktai, vnt.	128
Skaičius gyventojų, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.	302
Trūkstamų aikštelių skaičius, vnt.	0
Sodininkų bendrijų narių skaičius, vnt.	3960
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės sodų bendrijose, vnt.	0
Trūkstamų aikštelių skaičius sodų bendrijose, vnt. ⁸	44
Garažų bendrijų narių skaičius, vnt.	85
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės garažų bendrijose, vnt.	0
Trūkstamas aikštelių skaičius garažų ⁷	4
Viso trūkstamų aikštelių skaičius	48

⁷ ŠRATC duomenys

⁸ Apibendrinta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemas Lietuvos savivaldybėse 2011–2012 metais.

Antrinių žaliavų srauto surinkimo plėtra bus įgyvendinta kartu su pakuočių ir pakuočių atliekų srauto tvarkymu.

2.7.1 Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymas

Siekiant užtikrinti antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų rūšiavimo efektyvumą, Aplinkos ministerijos lėšomis nupirktas ir išdalintas 2,5 tūkst.⁹ vnt. (120 l talpos) specialiųjų konteinerių privačiose namų valdose pakuočių atliekoms rūšiuoti. Siekiant aprūpinti visus individualių namų savininkus ir juridinius asmenis šiais konteineriais, reikalinga papildomai skirti (išdalinti) 22500 konteinerių. ŠRATC indėlis – minėtus konteinerius išdalinti gyventojams ir užtikrinti jų tuštumą ir priežiūrą.

13 lentelė. PA surinkimui konteineriai skirti individualiems namams

Butų skaičius individualiuose namuose ¹⁰	10655
2012 metais įsigytas PA surinkti skirtų konteinerių (kurių talpa 120 l) skaičius individualiems namams, vnt.	2500
Konteineriai įsigyti LR AM gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšomis	
Trūkstant PA ir Stiklo atliekų konteinerių skaičius, kurį planuojama įsigyti, vnt. GIO lėšos / LR AM gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšos	22 500

Trūkstant pakuotės atliekoms surinkti skirtų konteinerių įsigijimas turi būti numatytas Savivaldybės / ŠRATC, Atliekų surinkėjo sutartyje su GIO.

VšĮ „Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras“ duomenimis Šiaulių rajone 2013 m. buvo apmokestinti 1282 juridiniai asmenys ir ūkio subjektai. Nesant nustatytų reikalavimų, dalis juridinių asmenų arba nesinaudoja pakuočių atliekų surinkimo konteineriais, arba šalina pakuotės atliekas į antrinių žaliavų konteinerius. Savivaldybės administracija turi įtraukti pakuotės atliekų surinkimo užduotis juridiniams asmenims į sutartis su Gamintojų ir importuotojų organizacijomis arba teisės aktų nustatyta tvarka pavesti šią funkciją ŠRATC.

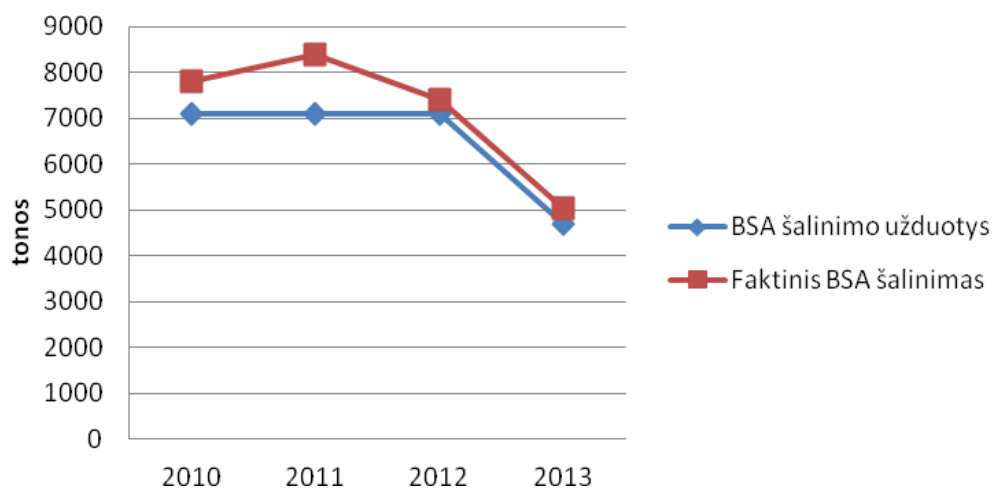
2.8 Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas

Biologiškai skaidžios atliekos (toliau – BSA) – tai biologiškai skaidžios žaliosios (sodų ir parkų) atliekos, namų ūkių, viešojo maitinimo ir mažmeninės prekybos įstaigų maisto ir virtuvės atliekos ir panašios maisto perdirbimo įmonių atliekos, popieriaus ir kartono bei kitos biologiškai yrančios atliekos.

Biologiškai skaidžios atliekos mišrių komunalinių atliekų sraute sudaro 36 proc. 2013 metais Šiaulių rajono savivaldybėje buvo surinkta ir pašalinta regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne apie 5 tūkst. tonų biologiškai skaidžių atliekų. Pagal VSATP komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotis, iš Šiaulių rajono savivaldybės teritorijos 2010 metais turėjo būti pašalinta ne daugiau kaip 7,1 tūkst. tonų, 2013 metais – 4,7 tūkst. tonų BSA.

⁹ Aplinkos ministerijai teikta ataskaita už 2012 metus „Komunalinių atliekų tvarkymo sistema“

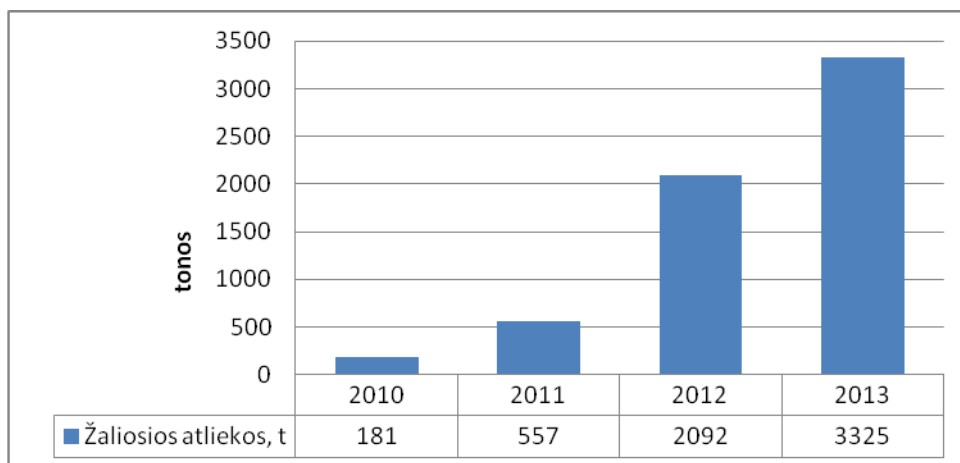
¹⁰ Lietuvos Statistikos departamentas, 2011 m.: <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/saveselections.asp>

2 pav. BSA šalinimo užduočių įgyvendinimas 2010–2013 metais.

Šiaulių rajone BSA šalinimo sąvartyne užduotys nėra įgyvendinamos. 2013 metais įdiegtos papildomos priemonės (kompostavimo dėžės ir žaliųjų atliekų surinkimui skirti konteineriai) individualių namų savininkams užtikrins mažesnius BSA kiekius patenkančius į sąvartyną, tačiau šios priemonės nepakanka norint įvykdyti valstybinių užduočių reikalavimus.

Remiantis atliekų sudėties tyrimais mišriose komunalinėse atliekose žaliosios atliekos sudaro apie 11,8 proc. Šiaulių rajone surinktos žaliosios atliekos 2010–2013 metų laikotarpiu sudarė 1–16,3 proc. Surinktų žaliųjų atliekų kiekiai 2010–2013 metų laikotarpiu pateikti žemiau esančiame paveiksle.

3 pav. Žaliųjų atliekų surinkimas Šiaulių rajone 2010–2013 m.¹¹

Surinkti žaliųjų atliekų kiekiai 2010–2013 metų laikotarpiu didėjo.

2.8.1. Namudinis biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas

Šiaulių rajono savivaldybėse skatinamas individualus BSA atliekų kompostavimas namų sąlygomis. Įgyvendinant ES finansuojamą projektą „Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“ 2012–2013 m. laikotarpiu Šiaulių rajono gyventojams buvo išdalinta 600 litrų talpos 936 vnt. kompostavimo dėžių.

Šiaulių rajono kaimų ir gyvenviečių gyventojai atliekas gali kompostuoti ir savos gamybos įrenginiuose arba kartu su žemės ūkio ar gyvulininkystės atliekomis ir mėšlu. Pas gyventojus kompostuojamas BSA srautas nepatenka į mišrių komunalinių atliekų surinkimui skirtus konteinerius. Tokiu būdu yra mažinamas nerūšiuo-

¹¹ ŠRATC duomenys

tų atliekų kiekis, įmokos kilimo stabilizavimas už komunalinių atliekų kiekį, aplinkos ir visuomenės sveikatos tausojimas.

Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje esančiose individualaus naudojimo namų valdose biologiškai skaidžių atliekų kompostavimui reikalinga įsigyti 9000 vnt. kompostavimo dėžių (~ 1000 l talpos).

2.8.2. Žaliųjų biologiškai skaidžių atliekų surinkimas kompostavimo aikštelėse

Nuo 2013 metų II ketvirčio Šiaulių rajono savivaldybėje Kuršėnų kaimiškoje seniūnijoje, Drasučių kaime pradėta eksploatuoti žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, kurios pajėgumas 1500 tonų žaliųjų BSA per metus.

Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės įrengimo finansavimo šaltiniai pateikti žemiau esančioje lentelėje.

14 lentelė. Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės įrengimo finansavimo šaltiniai ir lėšos (litas)¹²

Pavadinimas	Adresas	Suma iš viso	Iš to skaičiaus pagal šaltinius		
			Sanglaudos fondo dalis	Savivaldybių biudžeto dalis	Nuosavos lėšos
Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė	Drasučių k. Kuršėnų kaimiškoji sen. Šiaulių rajonas	1806753,01	1516177,88	267560,80	23014,33

2.8.3. Žaliųjų biologiškai skaidžių atliekų surinkimas konteneriais

Įgyvendinant ES finansuojamą projektą „Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“ 2012–2013 m. laikotarpiu Šiaulių rajono individualių namų gyventojams buvo išdalinta 6551 vnt. 140 / 240 litrų talpos atskiram žaliųjų BSA surinkimui skirti konteneriai. Žaliųjų atliekų surinkimo konteneriais surenkama: nupjauta žolė, smulkintos šakos, vaisių ir daržovių liekanos, velėna, pjuvenos. Surinktos žaliosios atliekos vežamos į žaliųjų BSA kompostavimo aikštelę.

Kontenerių trūkumas biologiškai skaidžių atliekų surinkimui pateiktas žemiau esančioje lentelėje.

15 lentelė. Rūšiuojamojo surinkimo kontenerių kiekis biologiškai skaidžioms atliekoms

Viešo naudojimo teritorijose, vnt.	70
Individualių namų valdose ir juridinių asmenų teritorijose, vnt.	2000

2.8.4. Žaliųjų biologiškai skaidžių atliekų surinkimas atliekų priėmimo punktuose ir aikštelėse

Šiaulių rajone žaliosios biologiškai skaidžios atliekos surenkamos iš gyventojų devyniuose Atliekų priėmimo punktuose. Surinktos žaliosios atliekos vežamos kompostuoti į žaliųjų BSA kompostavimo aikštelę. Taip pat žaliąsias biologiškai skaidžias atliekas gyventojai patys gali atvežti į DGASA aikštelę.

2.8.5. Maisto atliekų tvarkymas

Viešojo maitinimo įstaigos bei kitos organizacijos, kurių veikloje susidaro maisto atliekos, atsako už šių atliekų atskyrimą ir perdavimą atliekų tvarkytojams teisės aktų nustatyta tvarka. Šiaulių rajone atskirtos viešojo maitinimo įstaigų maisto (virtuvės) atliekos dažniausiai nemokamai atiduodamos sušerti gyvūnams ar perduodamos tvarkyti atliekų tvarkymo įmonėms. Duomenų apie tokias atskirai surinktas atliekas nėra.

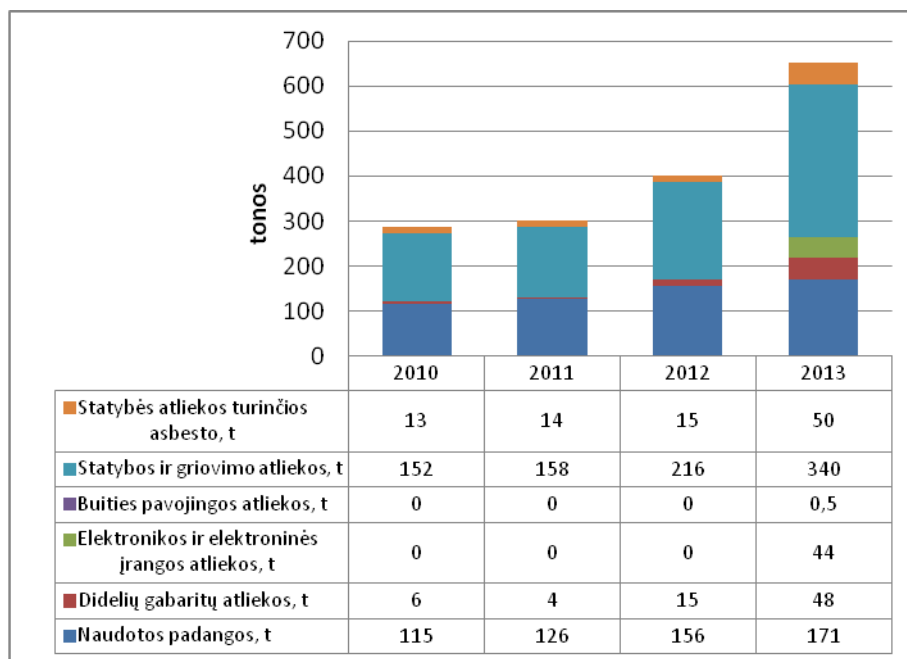
¹² ŠRATC duomenys.

2.9 Specifinių atliekų tvarkymas

Šiaulių rajono savivaldybėje įvairiais būdais surenkamos ir tvarkomos specifinės atliekos – pavojingos atliekos, elektros ir elektroninės įrangos (toliau – EEI) atliekos, naudotos padangos, didelių gabaritų atliekos (statybinės atliekos, baldai ir kt.).

Specifines atliekas gyventojai privalo atskirti nuo kitų komunalinių atliekų. Specifinių atliekų surinkimas (išskyrus pavojingų atliekų) Šiaulių rajone vykdomas per atliekų priėmimo punktus, taip pat didelių gabaritų aikštelėje bei surenkamos apvažiavimo būdu 2 kartus per metus balandžio ir rugsėjo mėnesiais.

Surenkamų atliekų kiekiai pateikti žemiau esančiame paveiksle.

4 pav. Specifinių atliekų surinkimas Šiaulių rajono savivaldybėje, 2010–2013 metais

Specifinių atliekų surinkimas šiuo metu vykdomas apvažiavimo būdu, taip pat gyventojai šias atliekas gali pristatyti į rajone esančius Atliekų priėmimo punktus.

Visuose atliekų priėmimo punktuose priimamos padangos, didžiosios, smulkios statybų bei griovimo, žaliosios atliekos, antrinės žaliavos. Pavojingos atliekos, statybinės asbesto turinčios bei elektros ir elektroninės įrangos atliekos priimamos tik rajoniniame (Šiaulių) APP nuo 2013 metų DGASA. DGASA veikia nustatytomis darbo valandomis į APP gyventojai specifines atliekas gali pristatyti jiems patogiu laiku.

DGASA įrengta 2012 metais Kuršėnuose įgyvendinant projektą „Šiaulių regiono didelių gabaritų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelių įrengimas“ ir pradėta eksploatuoti nuo 2013 II ketvirčio. DGASA įrengimo finansavimo šaltiniai pateikti žemiau esančioje lentelėje.

16 lentelė. DGASA įrengimo finansavimo šaltiniai ir lėšos (litas) ¹³

Pavadinimas	Adresas	Suma iš viso	Tame skaičiuje pagal šaltinius		
			Sanglaudos fondo dalis	Savivaldybių biudžeto dalis	Nuosavos lėšos
Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė	Ventos g. 192 Kuršėnai, Šiaulių rajonas	443 895,63	365 773,96	64 548,35	13 573,32

¹³ ŠRATC duomenys.

Valstybiniame atliekų tvarkymo plane (Žin., 2014, Nr. 1014-04989) nustatyta, kad savivaldybės turi užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų. Šiaulių rajone valstybinio atliekų tvarkymo plano užduotis dėl DGASA įrengimo įgyvendinta.

2.10 Mišrių komunalinių atliekų tvarkymas

Mišrių komunalinių atliekų surinkimo paslaugos apimtys nustatytos Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėse ir sutartyse tarp Savivaldybės ir atliekų surinkimo paslaugą teikiančios įmonės. Mišrių komunalinių atliekų tvarkymo paslauga apima konteinerio, atitinkančio atliekų turėtojo poreikį mišrių komunalinių atliekų kaupimui, pateikimą, kolektyvinio naudojimo konteinerių periodišką plovimą ir dezinfekavimą (individualius konteinerius ir juridinių asmenų konteinerius plauna atliekų turėtojai), surinktų mišrių komunalinių atliekų pristatymą į sąvartyną, šių atliekų priėmimą ir šalinimą šiame sąvartyne, užtikrinant aplinkosauginius eksploatacinius reikalavimus sąvartynui.

Šiaulių rajone veikia konteinerinė atliekų surinkimo sistema. Atliekos iš mažų organizacijų, įmonių bei individualių namų renkamos nedidelės talpos – 0,12 m³ arba 0,24 m³ – plastmasiniais konteineriais. Didesnės organizacijos aptarnaujamos 0,66–1,1 m³ talpos plastmasiniais konteineriais priklausomai nuo susidarančių atliekų kiekio. Daugiabučiai namai aptarnaujami 1,1 m³ talpos plastmasiniais ar metaliniais konteineriais. Vidutiniškai konteineris išvežamas du kartus per mėnesį, bet gyventojui pageidaujant išvežama ir dažniau.

Žemiau esančioje lentelėje pateikta informacija apie mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerius, skirtus aptarnauti Šiaulių rajono atliekų turėtojus.

17 lentelė. Šiaulių rajono savivaldybėje naudojamų mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriai (2012 ŠRATP)

	0,12–0,24 m ³	0,66–0,77 m ³	1,1 m ³	5–7,5 m ³	Viso
Mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriai	10888	116	603	31	11638

Mišrių komunalinių atliekų surinkimo bendro naudojimo konteinerių aikštelių Šiaulių rajone yra 162. Mišrių komunalinių atliekų bendro naudojimo konteinerių stovėjimo vietų (aikštelių) sąrašai pateikti ŠRATC internetiniame tinklapyje.

Žemiau esančioje lentelėje pateiktas Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėse nustatytas mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių ištuštinimo dažnis. Sudaryti mišrių komunalinių atliekų surinkimo grafikai skelbiami ŠRATC interneto svetainėje.

18 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių minimalus ištuštinimo dažnis.

Bendro naudojimo konteinerių, skirtų daugiabučių namų gyventojams, minimalus aptarnavimo dažnis	Individualiose namų valdose esančių konteinerių minimalus aptarnavimo dažnis	Įmonių, įstaigų, organizacijų uždarose teritorijose, esančių konteinerių minimalus aptarnavimo dažnis
Mieste – ne rečiau kaip 4 k./sav.; miesteliuose ir kaimuose, turinčiuose daugiau kaip 200 gyventojų – ne rečiau kaip 2 k./mėn.; kitur – ne rečiau kaip 1 k./mėn.*	Mieste, miesteliuose ir kaimuose turinčiuose daugiau kaip 200 gyventojų – ne rečiau kaip 2 k./mėn.; kaimuose turinčiuose iki 200 gyventojų ir vienkiemiuose – ne rečiau kaip 1 k./mėn.	Tuštinto dažnis priklauso nuo individualaus susitarimo (rekomenduotina ne rečiau kaip 1 k./2 sav.)

*Pastaba. Gyvenvietėse ir kaimuose, kolektyvinio naudojimo konteineriai turi būti ištuštinami ir seniūno nurodymu, nesilaikant grafiko, jeigu yra užpildyti $\frac{3}{4}$ jų tūrio.

Komunalinių atliekų surinkimo paslaugą pagal galiojančią sutartį teikia atliekų tvarkytojas UAB „Kuršėnų komunalinis ūkis“. Surinkimo paslauga bus teikiama tol, kol Šiaulių rajono savivaldybės taryba neatšauks 2010 m. rugpjūčio 26 d. sprendimo Nr. T-236 „Dėl pavedimo Kuršėnų komunalinio ūkio UAB teikti Šiaulių rajono savivaldybės komunalinių (mišrių ir išrūšiuotų antrinių žaliavų) ir žaliųjų atliekų surinkimo ir transportavimo paslaugas ir įpareigojimo sudaryti sutartį“. UAB „Kuršėnų komunalinis ūkis“ pagal patvirtintą grafiką renka mišrias komunalines atliekas, antrines žaliavas, apvažiavimo būdu pagal iš anksto suderintus grafikus surenka pavojingas, didelių gabaritų atliekas, elektros ir elektroninės įrangos atliekas bei žaliąsias atliekas.

2.11 Gyventojų aprūpinimas konteineriais

Šiaulių rajono savivaldybėje visi atliekų turėtojai yra aprūpinti jų poreikius atitinkančiais konteineriais. Remiantis Atliekų tvarkymo taisyklėmis bei kitais Savivaldybės administracijos teisės aktais, atliekų turėtojai gali pasikeisti didesnę konteinerį į mažesnės talpos, priklausomai nuo išrūšiuojamų antrinių žaliavų kiekio bei taikant minimalius reikalavimus konteinerio dydžiui. Tokia tvarka yra teisinga ir skatina gyventojus rūšiuoti atliekas. Šiaulių rajone pradėjus diegti pakuotės ir pakuotės atliekų surinkimą bei namudinių kompostavimą gyventojai (atliekų turėtojai) turi išlaikyti minėtą teisę (dėl konteinerių tūrio pasirinkimo). Vertinant komunalinių atliekų didėjimo prognozes ir taikant prielaidas, kad vidutiniškai bus surenkama iki 20–30 procentų perdirbimui tinkamų atliekų, vidutinė likusių šalinimui komunalinių atliekų norma (kiekis) keisis mažai. Pradiniame etape (2014–2015 metais) ne visi gyventojai bus aprūpinti individualiais atskiro surinkimo konteineriais, o daugiabučių namų gyventojų aprūpinimas atskiro surinkimo konteineriais priklauso ne tik nuo esamų lėšų, bet ir nuo turimos laisvos žemės. Taip pat reikia atkreipti dėmesį, kad Šiaulių rajono savivaldybėje, remiantis VATP reikalavimais, antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių skaičius yra pakankamas (išskyrus sodų ir garažų bendrijas).

2.12 Atliekų surinkimo priemonių poreikis

Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje esančiose individualaus naudojimo namų valdose atliekų surinkimo priemonių poreikis pateikiamas žemiau esančioje lentelėje.

Rūšis	Priemonės (konteineriai, dėžės)	Talpa (preliminari), litrai	Poreikis*, vnt.
Antrinėms žaliavoms	Popieriui ir plastikui	240	12500
	Stiklui	120	10000
Biologiškai skaidžioms atliekoms	Kompostavimo dėžės	Apie 1000	9000
	Konteineriai (individualioms valdoms)	240	2070
Maisto atliekoms	Konteineriai (daugiabučiams)	1100	0
	Konteineriai (individualioms valdoms)	120	0
Tekstilės atliekoms (susidarančioms buityje)	Konteineriai (daugiabučiams ir individualioms valdoms)	3000 ir daugiau	200
Viso			33770

* Informacija gali būti papildyta arba patikslinta pagal Savivaldybės poreikį ir / ar turimą informaciją.

2.13 Komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios atliekų surinkimo sistemos

Pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių gamintojai ir importuotojai, siekdami įgyvendinti jiems nustatytas užduotis ir organizuoti visų susidariusių gaminių ir pa-

kuočių, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių (išskyrus padangas) atliekų sutvarkymą, gali diegti Šiaulių rajono savivaldybėje komunalinių atliekų tvarkymo sistemas papildančias sistemas.

19 lentelė. Šiaulių rajone įdiegtos papildančios sistemos.

Papildančią sistemą įdiegęs ir eksploatuojantis asmuo	Pavadinimas atliekų, kurioms rinkti yra diegiama / įdiegta papildanti sistema	Sutarties pasirašymo data ir jos galiojimo terminas
Asociacija „EEPA“	Elektros ir elektroninės įrangos bei baterijų ir akumuliatorių atliekos	Nuo 2013 m. sausio 1 d. ir galioja iki 2014 m. gruodžio 31 d.
VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	Nuo 2013 m. spalio 2 d. ir galioja iki 2015 m. gruodžio 31 d.

2.14 Viešųjų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo lygis

Remiantis Apibendrinta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, Lietuvos savivaldybėse už 2011–2013 metus viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikiamos 100 proc. Šiaulių rajono gyventojų, ūkio subjektai (1282 vnt.) aptarnaujami 100 proc., sodų ir garažų bendrijos nariai (4045 nariai) aptarnaujami 100 proc.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane (Žin., 2002, Nr. 40-1499; 2007, Nr. 122-5003) numatyti tikslai dėl viešųjų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo lygio:

- › viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga turi būti teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.

Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje 2013 metais viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga buvo teikiama 100 proc. gyventojų, tai yra tikslai dėl viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo Šiaulių rajone visiškai įgyvendinti.

2.15 Komunalinių atliekų tvarkymo ir šalinimo įrenginiai bei jų pajėgumai

2010–2013 metais Šiaulių rajone buvo visiškai sukurta komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra, atitinkanti VSATP (Žin., 2002, Nr. 40-1499; 2007, Nr. 122-5003) reikalavimus.

20 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai

Seniūnija	Adresas	Plotas	Pajėgumai, t/m	Buities pavojingų atliekų priėmimo punkto pajėgumai, t/m	Esama būklė
Atliekų priėmimo punktai					
Šiaulių rajono APP/DGASA nuo 2013 m.	Ventos g. 192, Kuršėnai	Sklypo plotas 2146 kv. m	700	10	Eksplloatuojama nuo 2007 m.
Bubių seniūnijos APP	Gluosnių g. 2A, Bubių k.	Sklypo plotas 850 kv. m	500		Eksplloatuojama nuo 2007 m.

Meškuičių seniūnijos APP	Šiaulių g. 44, Meškuičių mstl.	Sklypo plotas 759 kv. m	500		Eksplloatuojama nuo 2007 m.
Kairių seniūnijos APP	Salduvės g. 8B, Kairių mstl.	Sklypo plotas 503 kv. m	500		Eksplloatuojama nuo 2007 m.
Šakynos seniūnijos APP	Šiaulių g. 24A, Šakynos mstl.	Sklypo plotas 756 kv. m	500		Eksplloatuojama nuo 2007 m.
Raudėnų seniūnijos APP	Jaunimo g. 1A, Raudėnų km.	Sklypo plotas 907 kv. m	500		Eksplloatuojama nuo 2007 m.
Kužių seniūnijos APP	Žalioji g. 20, Kužių mstl.	Sklypo plotas 884 kv. m	500		Eksplloatuojama nuo 2007 m.
Gruzdžių seniūnijos APP	F.Vaitkaus g. 2, Gruzdžių mstl.	Sklypo plotas 690 kv. m	500		Eksplloatuojama nuo 2007 m.
Voveriškių seniūnijos APP	Vingio g. 1D, Voveriškių km.	Sklypo plotas 946 kv. m	500		Eksplloatuojama nuo 2007 m.
Ginkūnų seniūnijos APP	Saulėtekio 11B, Ginkūnai	Sklypo plotas 858 kv. m	500		Eksplloatuojama nuo 2007 m.
Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė					
Šiaulių rajono DGASA	Ventos g. 192, Kuršėnai	Aikštelės plotas 2146 kv. m	510		Eksplloatuojama nuo 2013 m. II ketvirčio
Šiaulių regiono DGASA	Šiaulių r., Kairių k.	Aikštelės plotas 2000 kv. m	1599		Eksplloatuojama nuo 2007 m.
Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė					
Šiaulių rajono Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė	Kuršėnų kaim. sen., Drąsučių k.	Aikštelės plotas 6366 kv. m	1500		Eksplloatuojama nuo 2013 m. I pusmečio
Šiaulių regiono Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė	Šiaulių r., Kairių k.	Aikštelės plotas 8750 kv. m	8000		Eksplloatuojama nuo 2007 m.
Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartynas					
Šiaulių kaimiškoji sen.	Aukštrakių k.	Teritorijos plotas – 21, 22 ha; 4 sąvartyno sekcijų bendras plotas 11,7 ha	2 mln. kub. m		Eksplloatuojama nuo 2007 m.

2.15.1. Regioninis sąvartynas

Visos surinktos likusios po pirminio rūšiavimo komunalinės atliekos yra šalinamos Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyne, esančiame Jurgeliškių k. 9 (buvęs Aukštrakių), Šiaulių kaimiškosios sen., Šiaulių r., 3 km atstumu nuo kelio Šiauliai–Gruzdžiai, 5 km atstumu į šiaurės vakarus nuo Šiaulių miesto ribos.

Už mišrių komunalinių atliekų priėmimą į regioninį sąvartyną atsakingas ŠRATC.

21 lentelė. Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyno Jurgeliškių k. 9 (buvęs – Aukštrakių) projektiniai parametrai.

Sekcija	Kaupo dugno plotas, ha	Projektinė talpa, m ³	Eksploatacijos trukmė, metais
I (užpildyta)	4,1	510 400	~5
II	2,6	390 300	~4
III	3,0	521 800	~6
IV	2,0	490 100	~6
Uždengimas	-	87 400	-
Viso	11,7	2 000 000	~21

Nuo 2010 m. įgyvendinamas projektas (projekto vykdytojas ne ŠRATC) „Šiaulių regiono Aukštųjų sąvartyno išskiriamų dujų surinkimo ir utilizavimo sistemos statyba“, kuris vykdomas dviem etapais:

- › I etapas – sąvartyno išskiriamų dujų surinkimo ir utilizavimo sistema. Šio etapo metu pakloti biodujų surinkimo vamzdžiai (viso paklota 13 atskirų perforuotų dujų surinkimo gijų). Biodujų surinkimui įrengti kolektoriai su kolektorinėmis sistemomis. Įrengta dujųopūtė ir biodujų deginimo žvakė, kuri naudojama avariniam ir pradiniam (kol sąvartyne nepradės išsiskirti pakankami kiekiai dujų, tinkamų gaminti naudingą energiją) dujų deginimui. Biodujų deginimo žvakės našumas 350 nm³/val.
- › II etapas – kogeneracinės jėgainės įrengimas. Ateityje planuojama sąvartyno biodujas panaudoti elektros ir šiluminės energijos gamybai, jas deginant kogeneracinėje jėgainėje.

2.15.2. Mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginiai (MBA)

Įgyvendinant Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane (Žin., 2014, Nr. 2014-04989) nustatytas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotis ir ES lėšomis finansuojamą projektą „Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“, planuojama, kad esamo Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje iki 2016 m. pradės veikti mechaninio ir biologinio atliekų apdorojimo įrenginiai (MBA).

Planuojamo MBA įrenginio biologinio apdorojimo pajėgumas yra 20 tūkst. t per metus, t.y. jame planuojama apdoroti tik tokį BSA kiekį, kad būtų užtikrintos sąvartyne šalinamų biologiškai skaidžių atliekų mažinimo užduotys. Mechaninio ir biologinio atliekų apdorojimo įrenginiuose bus tvarkomos Šiaulių regiono teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos. Tokiu būdu, nuo 2016 metų, visos VATP ir Šiaulių regioniniame plane nustatytos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotys bus įgyvendintos.

22 lentelė. Planuojamo MBA įrenginio našumas¹⁴

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Našumas
1.	Mechaninio rūšiavimo įrenginių našumas, t/h	25–30
2.	Metinis minimalus MBA įrenginio našumas, t/metus	50 000–100 000
3.	Biologinio apdorojimo įrenginių našumas, t/metus	Apie 20 000

Metinis minimalus MBA įrenginio našumas, dirbant 8–16 valandų per dieną, apie 50000–100000 t/metus. MBA įrenginiuose bus įrengiama supaprastinta 25–30 t/h mechaninio rūšiavimo linija ir 20000 t/m biologinio apdorojimo įrenginiai (uždaras intensyvus aerobinis apdorojimas), likusios po mechaninio biologinio apdorojimo atliekos bus šalinamos šalia esančiame sąvartyne.

Numatyta, kad atvežamas mišrių komunalinių atliekų srautas atliekų priėmimo zonoje (atliekų priėmimo zonoje numatyti 2 atliekų konteineriai (ne mažesni kaip 30 m³), kuriuose gali būti pašalinamos rūšiavimo procesui netinkamos atliekos) bus pakraunamas į padavimo-priėmimo liniją, kuria atliekos transportuojamos į

¹⁴ Galimybės studija „Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“, 2013 m.

maišelių praplėšę ir vėliau padalinamos į atitinkamas frakcijas. Mechaninio rūšiavimo įrenginiuose atliekos bus padalijamos į tris pagrindinius srautus:

- › biologiškai skaidžių atliekų (BSA) frakcijos srautą;
- › lengvosios atliekų frakcijos srautą (atskirta lengva – plokščia (2D) atliekų frakcija);
- › sunkios atliekų frakcijos srautą (atskirta sunki – apvali (3D) atliekų frakcija).

Iš biologiškai skaidžios ir iš sunkios atliekų frakcijos magnetinio separatoriaus pagalba gali būti surenkami magnetiniai metalai. Atskirtos lengva ir sunki atliekų frakcijos surenkamos į kontenerius (po du kontenerius ne mažesnius kaip 30 m³ talpos lengvai ir sunkiai frakcijai). Atskirta BSA frakcija apdorojama biologinio apdorojimo įrenginiuose (biotuneliuose), užtikrinant, kad po biologinio apdorojimo atliekų vertė ir higienizacijos rodikliai atitiks ES ir LR teisės aktų reikalavimus. Biologinis apdorojimas bus vykdomas aerobinio stabilizavimo proceso pagrindu, kuris padalijamas į du etapus: intensyvųjį (procesas uždaras, su priverstine aeracija, proceso trukmė ne mažiau kaip 3 savaitės, užtikrinant atliekų higienizaciją) ir pasyvųjį (procesas atviras, trukmė ne mažiau kaip 8 savaitės).

Po biologinio apdorojimo įrenginio BSA frakcija galutinai stabilizuojama dengtoje aikštelėje. Po galutinio stabilizavimo iš stabilizuotos BSA frakcijos bus atskirta tam tikra frakcija – „stabilatas“ arba techninis kompostas. Jo panaudojimo galimybės priklausys nuo užterštumo ir kitų parametrų bei tuo metu galiojančių teisės aktų reikalavimų. Bet kuriuo atveju ši frakcija galės būti naudojama sąvartyno ūkinėms reikmėms: perdengimui, uždengimui ir pan.

Planuojama, kad dalis mechaninio rūšiavimo įrenginiais atskirtų BSA, kartu su sunkiąja frakcija, galės būti sudeginamos atliekų termofikacinėje jėgainėje arba bus rasti kiti šalinimo būdai. Lengvoji atliekų frakcija turėtų būti panaudojama kietojo atgautojo kuro (KAK) gamybai arba vežama deginimui į atliekų deginimo įrenginius.

2.15.3. Laikinis mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo įrenginys

Iki kol 2015 m. bus pastatytas MBA įrenginys, ŠRATC esamo Šiaulių regioninio atliekų sąvartyno teritorijoje, Jurgeliškių k. 9, Šiaulių raj. buvo svarstoma galimybė įrengti laikinąjį mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo įrenginį, tačiau teigiamas sprendimas dėl linijos įrengimo nebuvo priimtas.

2.16 Senų sąvartynų uždarymas ir priežiūra po uždarymo

Šiaulių rajono savivaldybėje visi sąvartynai ir šiukšlynai uždaryti (23 lentelė).

23 lentelė. Senų sąvartynų (šiukšlynų) uždarymas

Sąvartyno (šiukšlyno) pavadinimas	Būklė	ŠRATC Projekto pavadinimas, kurio metu buvo vykdomas sąvartyno (šiukšlyno) uždarymas
15 mažųjų sąvartynų (šiukšlynai): Aukštelkės, Bubių (trys), Gruzdžių, Guragių, Kairių (du), Meškuičių (du), Normančių, Raudėnų, Sauginių, Šakynos (du).	Uždaryti	Šiaulių regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo projektas, pirmas etapas. Finansuojama ES.
Kuršėnų, Kužių ir Drąsučių sąvartynai	Uždaryti	Projekto kodas: VP3-3.2-AM-01-V-01-005; Projekto pavadinimas: „Šiaulių regiono senų sąvartynų ir šiukšlynų uždarymas“ Sutarties pavadinimas: Šiaulių regiono 14 senų rajoninių sąvartynų uždarymas

24 lentelė. Senų rajoninių sąvartynų (šiukšlynų) uždarymo finansavimas (litais)

Pavadinimas	Būklė	Adresas	Suma iš viso:	Tame skaičiuje uždarymo finansavimas pagal šaltinius		
				Sanglaudos fondo dalis	LR biudžeto dalis	Nuosavos lėšos
Drąsučių sąvartynas	Uždarytas	Šiaulių rajonas, Kuršėnų seniūnija, Drąsučių km.	239 994,41	203 995,25	35 999,16	0
Kuršėnų sąvartynas	Uždarytas	Šiaulių rajonas, Kuršėnų kaim. seniūnija, Urkuvėnų km., Visgerių k.	907 129,60	771 060,16	136 069,44	0
Kužių sąvartynas	Uždarytas	Šiaulių rajonas, Kužių seniūnija, Norutaičių kaimas	444 946,63	378 204,64	66 741,99	0

Šiaulių rajone 2013 metais įgyvendintas VSATP nustatytas reikalavimas uždaryti visus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus.

2.17 Visuomenės informavimo ir švietimo priemonės atliekų tvarkymo klausimais

Kiekvienais metais ŠRATC, bendradarbiaudamas su Savivaldybe, ir vykdydamas LR Valstybiniame atliekų tvarkymo plane nustatytas užduotis, vykdo švietimo programą – šviečia bei informuoja visuomenę apie Šiaulių regione esančią komunalinių atliekų surinkimo sistemą, atliekų prevenciją, gaminių pakartotinio naudojimo svarbą, atliekų turėtojų pareigas ir teises reikalauti kokybiškos atliekų tvarkymo paslaugos. Visuomenė šviečiama tikslinėmis švietimo ir informavimo priemonėmis: straipsniais vietinėje ir regioninėje spaudoje, rengiamuose TV ir radijo reportažuose, skelbimais savivaldybių seniūnijų skelbimų lentose, prie parduotuvių, daugiabučių namų, susitikimuose su atliekų tvarkymo įmonių, švietimo įstaigų, bendruomenių atstovais ar vizitų į atliekų tvarkymo įrenginius metu, platinant leidinius (lankstinukus, skrajutes, knygeles), pavasariinių aplinkos švarinimo akcijų metu, ŠRATC internetinėje svetainėje www.sratc.lt, socialiniame tinkle Facebook. Plėtojant ekologinį švietimą labai svarbi koncepcija – sužinotai ir perdaviamai žinias kitiems.

Visos informavimo priemonės parenkamos pagal tikslines grupes:

- › Šiaulių regiono gyventojai (ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikai, jaunimas / studentai, privačių / daugiabučių namų gyventojai, vietinės bendruomenės);
- › suinteresuoti ekonominiai ir socialiniai partneriai (savivaldybių atstovai, aplinkosauginės organizacijos, projektų vykdytojai, švietimo bei ugdymo įstaigos, verslininkai / įmonių atstovai ir kitos institucijos).

Svarbu ne tik šviesti plačiąją visuomenę, bet ir ugdyti specialistus, galinčius teikti informaciją ir mokyti visuomenę atliekų tvarkymo klausimais, todėl aplinkosaugos specialistai turi dalyvauti paskaitose, seminaruose, konferencijose, diskusijose, kvalifikacijos kėlimo kursuose apie komunalinių atliekų keliamas problemas ir tvarkymo metodus.

Ženklus indėlis šviečiant Šiaulių regiono gyventojus dviejų viešųjų įstaigų – Vilniuje įsikūrusios „Darnaus vystymo iniciatyvos“ ir Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centro 2012–2014 m. vykdyto ir iš dalies ES lėšomis finansuoto aplinkosauginis projektas „Kur keliauja atliekos? Sužinok ir papasakok!“. Projekto švietėjiška edukacinė veikla – seminarai, akcijos, konferencija, konkursas buvo orientuoti į dvi tikslines auditorijos grupes – pedagogus ir moksleivius. Projektu siekta ugdyti tikslinės auditorijos aplinkosauginį sąmoningumą

ir skatinti juos pasirinkti aplinkai palankų gyvenimo būdą, šviečiant apie atliekų tvarkymą, su juo susijusias aplinkos problemas ir jų sprendimo būdus.

Aplinkosauginis projektas keliavo per visą Šiaulių regioną – Akmenės, Šiaulių, Joniškio, Pakruojo, Radviliškio, Kelmės rajono savivaldybių teritorijas bei Šiaulių miestą. Projekto tikslas pasiektas. Per praktines atliekų rūšiavimo užduotis (mokyta kaip teisingai rūšiuoti), improvizuotus apsipirkimus parduotuvėse (skatinamas atsakingas vartojimas), supažindinimu su ekologiškų produktų ženklavimo ypatybėmis, mokinių dėmesys sutelktas į atliekų tvarkymo sistemą, problemas ir svarbą bei darnų gamtos išteklių naudojimą, o mokytojams perduotos žinios ir dalomoji medžiaga, kuri gali būti pritaikyta ugdymo veikloje ir / ar naudojama kaip pagalbinė metodinė medžiaga organizuojant įvairius aplinkosauginius renginius.

2.18 Esamos situacijos apibendrinimas ir išvados

Šiaulių rajono atliekų tvarkymo sistemą galima įvertinti pagal tai, kaip yra įgyvendinamos Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane (Žin., 2002, Nr. 40-1499; 2007, Nr. 122-5003) bei Šiaulių rajono ir Šiaulių regiono atliekų tvarkymo planuose nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys. Šis vertinimas pateiktas 25 lentelėje.

25 lentelė. *Atliekų tvarkymo planuose iškeltų uždavinių įgyvendinimo vertinimas*

Eil. Nr.	VSATP punktas	Veikla	Atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros priemonės	2013 metais
1.	84.1 98.1	Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimas	Iki 2009 m. užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinumą principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.	Laikoma visiškai įgyvendinta. Komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama 100 proc. gyventojų.
	98.2.1.2 98.2.1.3		Konteinerinių aikštelių žemės sklypų planų ir techninės dokumentacijos parengimas. Trūkstamų konteinerinių aikštelių įrengimas.	Neįgyvendinta
Komentaras: Techninė dokumentacija parengta A tipo (11 vnt.) ir B tipo (6 vnt.) aikštelėms, kuriose stovi po tris 1,6 kub. m talpos (A tipo) ir po penkis 1,6 kub. m talpos (B tipo) antrinių žaliavų surinkimo konteineriai. Šiaulių rajono savivaldybėje yra parengta ir patvirtinta antrinių žaliavų surinkimo konteinerių stovėjimo aikštelių schema 2009 m. birželio 25 d. Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-214.				
2.	84.2	Esamas sąvartynas	Ne vėliau kaip nuo 2009 m. vidurio nepavojingas atliekas šalinti tik Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose.	Įgyvendinta
Komentaras: Mišrios komunalinės atliekos vežamos į Šiaulių regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną Šiaulių raj., Jurgeliškių k. 9 (buvęs – Aukštrakių).				
3.	84.3	Seni sąvartynai	Iki 2011 m. pabaigos uždaryti visus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus.	Įgyvendinta 2013 metais
Komentaras: Įgyvendinant ES finansuojamą Šiaulių regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo projekto pirmąjį etapą, uždaryti ir sutvarkyti 15 mažųjų sąvartynų (šiukšlynų) Šiaulių rajone – Aukštelkės, Bubių (trys), Gruzdzlių, Guragių, Kairių (du), Meškuičių (du), Normančių, Raudėnų, Sauginių, Šakynos (du). Įgyvendinant projektą „Šiaulių regiono senų sąvartynų ir šiukšlynų uždarymas“, uždaryti Kuršėnų, Kužių ir Drąsučių sąvartynai.				

4.	84.5	Atliekų perdirbimas ir panaudojimas	Iki 2013 m. paruošti perdirbti ar kitaip naudoti ne mažiau kaip 50 proc. komunalinių atliekų; užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. susidariusių savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų per metus.	Neįgyvendinta
Komentaras: 2013 m. Perdirbta / panaudota 18,5 proc. komunalinių atliekų. Ateityje užduotis gali būti įgyvendinama Šiaulių regiono mastu, kuriant bendrą atliekų tvarkymo infrastruktūrą. ŠRATC įgyvendina ES finansuojamą projektą „Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“.				
5.	98.4	Šalinimas tik apdorotų atliekų	Ne vėliau kaip nuo 2013 m. sąvartynuose šalinti tik apdorotas, t. y. išrūšiuotas likusias, netinkamas perdirbti ar kitaip naudoti, atliekas.	Neįgyvendinta
Komentaras: Užduotis bus įgyvendinama Šiaulių regiono mastu, kuriant bendrą atliekų tvarkymo infrastruktūrą. Dėl susiklosčiusių aplinkybių planuoto mechaninio biologinio įrenginio Šiaulių regione iki 2015 metų nebus. 2013 metais gegužės mėnesį Aplinkos ministras patvirtino, kad skirs finansavimą mechaninio rūšiavimo įrenginiui, kuris atskirs BSA iš bendro mišrių komunalinių atliekų srauto ir vėliau bus perdirbtos. Planuojamas įrenginio metinis pajėgumas bus nustatytas tolesniuose etapuose.				
6.	98.2.1 98.2.1.2 98.2.1.3	Antrinių žaliavų surinkimas ir aikštelių plėtra	Parengti ir (ar) patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas; gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų; gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos.	Nevisiškai įgyvendinta
Komentaras: Šiaulių rajone antrinių žaliavų konteinerių aikštelių iš viso yra 118 (aikštelių sąrašas su adresais patalpintas ŠRATC tinklapyje), o įskaitant 9 atliekų priėmimo punktus ir vieną DGASA iš viso 128 aikštelės, kuriose gyventojai gali rūšiuoti atliekas, viena aikštelė tenka 302 gyventojams. Antrinėms žaliavoms (stiklui, popieriui, plastikui) surinkti naudojami 1,6 ir 1,8 m ³ talpos konteineriai. Sodų ir garažų bendrijose antrinėms žaliavoms surinkti konteinerių aikštelės neįrengtos – trūksta 48 aikštelių. Laikoma, kad aukščiau nustatytos užduotys nevisiškai įgyvendintos.				
7.	98.3	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Iki 2009 m. užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų, taip pat šios atliekos surenkamos ir kitokiais būdais (pvz., apvažiuojant turėtojus).	Įgyvendinta 2013 metais
Komentaras: Šiaulių rajone 2012 įrengta didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė, adresu Ventos g. 192, Kuršėnai. DGASA pradėta eksploatuoti nuo 2013 II ketvirčio.				
8.	101. 102. 4 priedas	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas	Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotys. Šiaulių rajono teritorijoje: ne daugiau kaip 7100 tonų – 2010 metams; 4700 tonų – 2013 m.	Šiaulių rajone BSA užduotys nėra įgyvendintos. Bus įgyvendinta Šiaulių regiono mastu.

Komentaras: Pašalintose mišrioje komunalinėse atliekos visos biologiškai skaidžios atliekos sudaro apie 36 proc., 2013 metais sąvartyne pašalinta beveik 16,5 tūkst. t mišrių komunalinių atliekų, iš to skaičiaus apie 5 tūkst. tonų biologiškai skaidžių atliekų, kai 2013 m. didžiausias leistinas šalinti BSA kiekis 4700 t/m. Užduotis bus įgyvendinama Šiaulių regiono mastu, kuriant bendrą atliekų tvarkymo infrastruktūrą.

9.	103. 104.1 106.2.2	Žaliųjų atliekų tvarkymas	<p>Atskirai surinktos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos turi būti perdirbamos arba kitaip naudojamos.</p> <p>„Žaliosios atliekos“, t. y. sodų, parkų ir želdynų tvarkymo biologiškai skaidžios atliekos, turi būti surenkamos ir apdorojamos kompostavimo įrenginiuose. Turi būti skatinamas ir individualus „žaliųjų atliekų“ kompostavimas.</p> <p>Savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.</p>	Užduotis įgyvendinta
----	--------------------------	---------------------------	---	----------------------

Komentaras: 2013 metais nuo balandžio mėnesio žaliąsias biologiškai skaidžias atliekas Šiaulių rajone pradėta rinkti apvažiavimo būdu iš konteinerių, skirtų žaliosioms atliekoms surinkti. Žaliosios biologiškai skaidžios atliekos taip pat šiuo metu Šiaulių rajone surenkamos devyniuose atliekų priėmimo punktuose, taip pat DGASA ir nuo 2012 m. įrengtoje ir 2013 m. I pusmetį pradėjusioje veikti Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje, esančioje Šiaulių rajone (Kuršėnų kaim. sen., Drąsūčių km.). Kompostuojamų žaliųjų atliekų metinis kiekis – 1500 t.

Skatinimo priemonės taikomos gyventojams, gyvenantiems individualiuose namuose, ŠRATC įgyvendinant ES finansuojamą projektą „Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“. 2012–2013 m. laikotarpiu Šiaulių rajono gyventojams buvo išdalinta 6821 konteinerių, kurių talpa 240 litrų. Vertinama, kad konteineriais surenkama apie 2700 tonų žaliųjų BSA atliekų.

10.	99.	Specifinių komunalinių atliekų surinkimas	Specifinių atliekų surinkimas apvažiavimo būdu. Papildančių sistemų diegimas.	Įgyvendinta
-----	-----	---	---	-------------

Komentaras: 2013 metais didelio gabarito atliekos, buityje susidaranti pavojingos, elektros ir elektronikos įrangos, naudotų padangų atliekos Šiaulių rajone iš atliekų turėtojų surenkamos apvažiavimo būdu 2 kartus per metus gegužės ir rugsėjo mėnesiais. Šį surinkimą vykdo UAB „Kuršėnų komunalinis ūkis“. Atliekų surinkimo grafikai patalpinti ŠRATC tinklalapyje. Šiaulių rajone veikia dvi įmonės, įdiegusios papildančias sistemas: asociacija „EEPA“, kuri surenka elektros ir elektroninės įrangos bei baterijų ir akumuliatorių atliekas; VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“ – elektros ir elektroninės įrangos atliekas.

26 lentelė. Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo vertinimas

	Šiaulių rajonas	Būklė
Kiek gyventojų gauna geros kokybės prieinamą viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą (procentais).	100	Labai gera
Kiek įrengta Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančių regioninių sąvartynų, kokia sąvartynų statybų eiga.	1	Gera
Kiek uždaryta aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančių sąvartynų.	Visi	Gera
Kiek perdirbta ar kitaip panaudota komunalinių atliekų (visų per metus susidariusių komunalinių atliekų (procentais)).	18,5	Bloga
Biologiškai skaidžių atliekų šalinimas	5045	Bloga

3 Komunalinių atliekų susidarymo prognozės planuojamu laikotarpiu (2014–2020 m.)

Šiame skyriuje pateikta Šiaulių rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus prognozė, paremta 2011 metų duomenimis apie gyventojų skaičių, bei statistiniuose duomenyse matomus gyventojų skaičiaus pokyčius (2.2 skyrius), kurių bendrosios tendencijos rodo vidutinišką 1,4 proc. metinį gyventojų skaičiaus mažėjimą. Gyventojų skaičiaus prognozių rezultatai pateikti žemiau esančioje lentelėje.

27 lentelė. Gyventojų skaičiaus prognozė 2014-2020 metams

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gyventojų skaičius Kuršėnuose	11529	11368	11209	11052	10897	10745	10594
Gyventojų skaičius kitose vietovėse	34081	33741	33407	33077	32751	32430	32114
Viso	45610	45109	44615	44128	43648	43175	42708
Gyventojų skaičiaus didėjimas / mažėjimas (miestas)	-1,40%	-1,40%	-1,40%	-1,40%	-1,40%	-1,40%	-1,40%

Remiantis šiais skaičiavimais daroma prielaida, kad bendras gyventojų skaičius Šiaulių rajone mažės.

Susidarančių atliekų kiekis 2014–2020 metais priklausys ne tik nuo gyventojų skaičiaus kitimo, bet ir nuo ekonomikos augimo ir vartojimo pokyčių, prekių suvartojimo, bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP) ir kitų makroekonominių rodiklių raidos. Finansų ministerijos 2013 metų balandžio mėnesio duomenimis numatomas bendro vidaus produkto augimas: 2014 metais – 3,4 proc., 2015 metais – 4,3 proc., o nuo 2016 metų – 4,0 proc.

Atsižvelgiant į gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencijas, Finansų ministerijos prognozuojamas BVP ir vartojimo kitimo tendencijas, numatomi trys ekonominio augimo scenarijai, nuo kurių priklausys komunalinių atliekų susidarymas Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje:

- › *mažo ekonominio augimo („pesimistinis“) scenarijus*: metinis susidarančių komunalinių atliekų kiekis planavimo laikotarpiu mažės 0,5 proc./gyv.;
- › *vidutinio ekonominio augimo („realistinis“) scenarijus*: metinis susidarančių komunalinių atliekų kiekis planavimo laikotarpiu kasmet didės 1 proc./gyv., palyginus su praėjusiais metais;
- › *didelio ekonominio augimo („optimistinis“) scenarijus*: metinis susidarančių komunalinių atliekų kiekis planuojamu laikotarpiu kasmet didės 2 proc./gyv., palyginus su praėjusiais metais.

Informacija apie prognozinis komunalinių atliekų susidarymo kiekius 2014–2020 m. pagal skirtingus ekonominio augimo scenarijus pateikta 28 lentelėje.

28 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymo prognozė tonomis per metus

Augimo procentas/metai	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0,5 %	20510	20687	20867	21049	21234	21420	21609
1 %	20612	20790	20971	21154	21339	21527	21717
2 %	20816	20996	21179	21363	21551	21740	21932

Šiame plane, atsižvelgiant į VATP prognozes, laikoma, kad komunalinių atliekų susidarymo kiekis didės vidutiniškai 1 proc. per metus, tačiau atsižvelgiant į gyventojų skaičiaus mažėjimą, bendras susidarančių komunalinių atliekų kiekis išliks panašus.

29 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymo prognozė (tonomis)

Komunalinių atliekų srau-	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
---------------------------	------	------	------	------	------	------	------

tas							
Maisto atliekos	4728	4815	4903	4992	5083	5175	5269
	22,94%	23,16%	23,38%	23,60%	23,82%	24,04%	24,26%
Žaliosios atliekos	1554	1572	1590	1608	1626	1645	1664
	7,54%	7,56%	7,58%	7,60%	7,62%	7,64%	7,66%
Plastikų atliekos	660	665	671	677	683	689	695
	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%
Plastikinės pakuotės atliekos	2049	2081	2114	2147	2181	2215	2250
	9,94%	10,01%	10,08%	10,15%	10,22%	10,29%	10,36%
Popieriaus / kartono (PK) atliekos	1031	1040	1049	1058	1067	1076	1086
	5,00%	5,00%	5,00%	5,00%	5,00%	5,00%	5,00%
PK pakuotės atliekos	2061	2079	2097	2115	2134	2153	2172
	10,00%	10,00%	10,00%	10,00%	10,00%	10,00%	10,00%
Stiklo atliekos	103	104	105	106	107	108	109
	0,50%	0,50%	0,50%	0,50%	0,50%	0,50%	0,50%
Stiklinės pakuotės atliekos	1463	1435	1405	1375	1344	1313	1281
	7,10%	6,90%	6,70%	6,50%	6,30%	6,10%	5,90%
Metalas	816	819	822	825	828	831	834
	3,96%	3,94%	3,92%	3,90%	3,88%	3,86%	3,84%
Metalinės pakuotės atliekos	206	208	210	212	213	215	217
	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Pavojingos atliekos	206	208	210	212	213	215	217
	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	824	832	839	846	854	861	869
	4,00%	4,00%	4,00%	4,00%	4,00%	4,00%	4,00%
Naudotos padangos	186	187	189	190	192	194	195
	0,90%	0,90%	0,90%	0,90%	0,90%	0,90%	0,90%
Medienos atliekos	186	177	168	159	149	140	130
	0,90%	0,85%	0,80%	0,75%	0,70%	0,65%	0,60%
Kitos nedegios (pvz., statybinės) atliekos	2886	2911	2936	2962	2987	3014	3040
	14,00%	14,00%	14,00%	14,00%	14,00%	14,00%	14,00%
Kitos degios atliekos	1653	1659	1665	1671	1677	1683	1690
	8,02%	7,98%	7,94%	7,90%	7,86%	7,82%	7,78%
Visas mišrių komunalinių atliekų kiekis	20612	20790	20971	21154	21339	21527	21717
	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

4 Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir užduotys 2014–2020 m.

Šiaulių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2020 m. nustatyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366 patvirtintu Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planu.

Plėtojant Šiaulių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiama taikyti atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą:

- › Atliekų prevencija;
  - vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, taip sumažinant neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai. 2014–2020 m. laikotarpiu Šiaulių rajono savivaldybėje planuojama skirti ypatingą dėmesį visuomenės švietimui ir informavimui atliekų prevencijos srityje.
- › Atliekų paruošimas naudoti pakartotinai;
  - 2014–2020 m. laikotarpiu Šiaulių rajono savivaldybėje planuojama skirti ypatingą dėmesį visuomenės švietimui ir informavimui.
- › Atliekų perdirbimas;
  - naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti ir taip mažinti gamtinių ir kitų išteklių naudojimą.
- › Atliekų kitoks naudojimas;
  - naudoti atliekas Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme nurodytais būdais (išskyrus perdirbimą) ir taip mažinti atliekų keliamą pavojų aplinkai ir visuomenės sveikatai, gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį.
- › Atliekų šalinimas;
  - atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, o vėliau – perdirbti ar kitaip naudoti, leidžiama šalinti tik atliekų šalinimo įrenginiuose, įrengtuose ir eksploatuojamuose pagal teisės aktų reikalavimus.

Laikantis nustatyto atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, pirmiausia turi būti vengiama atliekų susidarymo ir taikomos kitos atliekų prevencijos priemonės, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, paruošiamos naudoti pakartotinai, perdirbamos ar kitaip naudojamos tokiais būdais, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

4.1 Komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė

Žemiau pateikta Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė.

Stiprybės
Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje įvesta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų tvarkymą, kas įgyvendino principą „teršėjas moka“
Visos susidariusios komunalinės atliekos yra surenkamos ir sutvarkomos (paslauga teikiama 100 proc. Savivaldybės teritorijos fizinių asmenų ir 100 proc. juridinių asmenų)
Visos surinktos Šiaulių rajone mišrios komunalinės atliekos šalinamos ES aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiame regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne Jurgeliškių k. 9 (buvęs – Aukštrakių k.), Šiaulių raj.

Šiaulių rajone uždaryti ir rekultivuoti visi ES reikalavimų neatitinkantys sąvartynai
Įdiegtas Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano reikalavimus atitinkantis antrinių žaliavų surinkimo aikštelių, APP ir DGASA tinklas
Komunalinės atliekos renkamos atskirais srautais, pvz., žaliosios, didelių gabaritų, elektros ir elektroninės įrangos atliekos
Vykdomas specifinių atliekų surinkimas apvažiavimo būdu
Šiaulių rajone įdiegtos papildančios sistemos
Pradėtas įgyvendinti ES finansuojamas projektas Šiaulių regione biologiškai skaidžių atliekų ir antrinių žaliavų tvarkymo infrastruktūrai sukurti
Silpnybės
Nesant komunalinių atliekų apdorojimo įrenginių, didžioji dalis komunalinių atliekų (apie 81,5 proc. iš susidarantių) patenka į sąvartyną
Antrinių žaliavų rūšiavimas kolektyviniais konteneriais neefektyvus
Mažėja gyventojų rūšiuojamų antrinių žaliavų kiekiai
Esama vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatymo tvarka neskatina namuose rūšiuoti atliekas ir mažinti komunalinių atliekų susidarymo kiekius
Gamintojo atsakomybės principo įgyvendinimas nėra užtikrinamas nacionaliniu mastu ir tai įtakoja antrinių žaliavų surinkimo paslaugos teikimo kokybę
Fizinių asmenų mokumas siekia 72 proc., o juridinių asmenų – 79 proc. (nuo išsiųstų mokėjimo pranešimų (su skola))
Nepakankama atliekų apskaitos kontrolė – gamybos procesuose susidaranti atliekos dažnai patenka į mišrių komunalinių atliekų srautą ir tai didina bendrus komunalinių atliekų kiekius
Esamų informavimo priemonių nepakanka visuomenės švietimui atliekų tvarkymo klausimais
Galimybės
Sukūrus detalesnę vietinės rinkliavos / atliekų turėtojų duomenų bazę ir tikslesnę atliekų apskaitą, atsirastų galimybė tobulinti apmokestinimo už komunalinių atliekų tvarkymą sistemą, siekiant paskatinti gyventojus rūšiuoti antrines žaliavas, pakuotės atliekas ir žaliąsias atliekas
ES finansinė parama komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrai: didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėms, biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrai
Pasirašomos sutartys su GIO dėl pakuočių atliekų surinkimo bei gamintojų atsakomybės principo įgyvendinimas teigiamai įtakos šalinamų atliekų kiekio mažėjimą
Nuo 2015 metų diegiama kontenerių identifikavimo sistema žymiai pagerins atliekų apskaitą ir tuo pačiu skatins gyventojus labiau rūšiuoti antrines žaliavas
Diferencijuotos rinkliavos įvedimas skatins gyventojus rūšiuoti antrines žaliavas ar kitas specifines atliekas
Grėsmės
Visuomenės aplinkosauginis sąmoningumas nebus pakankamas ir rūšiuotų atliekų kiekiai augs nepakankamai, kad būtų užtikrintos komunalinių atliekų naudojimo užduotys
Laiku nepastatius regioninio mechaninio apdorojimo įrenginio nebus laiku įvykdytos biologiškai skaidžių ir kitų atliekų tvarkymo užduotys
Diegiant naują komunalinių atliekų infrastruktūrą, brangs mišrių komunalinių atliekų tvarkymo išlaidos ir reikės didinti vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą dydį

4.2 Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai ir kryptys

Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai ir kryptys 2014–2020 metų laikotarpiu yra:

- › sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekių;
- › užtikrinti atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimą;
- › išplėtoti atskiro atliekų surinkimo sistemą;
- › užtikrinti visuotinę atliekų surinkimo paslaugą.

Siekiant sumažinti atliekų šalinimą sąvartynuose ir įgyvendinti atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą, būtina sukurti reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, pradėdant atskiro atliekų surinkimo priemo-

nėmis, baigiant atliekų mechaninio biologinio apdorojimo, atskirai surinktų biologiškai skaidžių atliekų anaerobinio apdorojimo ir likusių po rūšiavimo, netinkamų perdirbimui, atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiais.

4.3 Šiaulių rajono savivaldybei nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366 patvirtintu Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planu, nustatomos Šiaulių rajono savivaldybės kiekybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys (pateiktos 30 lentelėje).

30 lentelė. Valstybiniame atliekų tvarkymo plane (planavimo laikotarpis 2014–2020 m.) nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planas (patvirtinta LRV 2014 m. balandžio 16d., nutarimu Nr. 366, paskelbta TAR 2014-04-30 i. k. 2014-04989)	Kiekybinė užduotis Šiaulių rajonui
Kiekybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys		
230.1.	- Iki 2020 metų užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 35 procentų savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus, o kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ir kitaip panaudotos.	- Iki 2020 metų užtikrinti, kad šalinimų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 10 900 tonų.
230.2.	- Iki 2016 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	- Iki 2016 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 9500 tonų.
230.3.	- Iki 2020 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	- Iki 2020 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 14200 tonų komunalinių atliekų.
230.4.	- Iki 2020 metų mažiausiai 50 procentų (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti.	- Iki 2020 metų mažiausiai 4300 tonų popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti.
236. 8 priedas	- Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos neviršytų VATP numatytų užduočių (žr. 3 stulpelį)	- Nuo 2014 iki 2015 metų ne daugiau kaip 5533 tonos/metus. - Nuo 2016 iki 2017 metų ne daugiau kaip 4979 tonos/metus. - Nuo 2018 iki 2019 metų ne daugiau kaip 4426 tonos/metus. - Nuo 2020 metų ne daugiau kaip 3873 tonos/metus.
Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir atskiro surinkimo sistemos plėtros užduotys		
239.1	- Iki 2016 metų gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kavinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje.	Atnaujintoje konteinerių aikštelių išdėstymo schemoje numatyti tokių konteinerių reikalingumą.
239.2.	- Iki 2016 metų įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriama ir apdorojama arba perduodama tolimesniam apdorojimui biologiškai skaidi atliekų dalis.	Regioniniai mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai.
239.3.	- Iki 2019 metų įdiegti atskiro maisto / virtuvės atliekų surinkimo sistemą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktų maisto / virtuvės atliekų apdorojimui.	- Iki 2019 metų įdiegti atskirą maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktomis maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.
Atskiro atliekų surinkimo sistemos plėtros užduotys		

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planas (patvirtinta LRV 2014 m. balandžio 16d., nutarimu Nr. 366, paskelbta TAR 2014-04-30 i. k. 2014-04989)	Kiekybinė užduotis Šiaulių rajonui
246.1. 246.2. 246.2.2. 247.1. 247.2. 246.2.4. 246.3. 246.4.	<p>- Iki 2015 metų sausio 1 d. turėti parengtas ir patvirtintas konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktų reikalavimams antrinių žaliavų surinkimui, jas atnaujinti.</p> <p>- Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti (Šiaulių rajone – ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų).</p> <p>- Iki 2016 metų užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau kaip 150 metrų.</p> <p>- Iki 2018 metų užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau kaip 100 metrų.</p> <p>- Savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos.</p> <p>- Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu.</p> <p>- Jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas priemones ir būdus (pvz., antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).</p>	- Iki 2015 metų sausio 1 d. atnaujinti ir papildyti antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo schemą.
248.1.	- Užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip viena tokia aikštelė savivaldybės teritorijoje.	- Užduotis įgyvendinta.
248.2. 249.	<p>- Ne mažiau kaip 2 kartus per metus užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu.</p> <p>- Savivaldybės turi užtikrinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus ba-</p>	<p>- Užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiuojant ne mažiau kaip 2 kartus per metus.</p> <p>- Sutartyse su Gamintojų ir importuotojų asociacijomis nustatyti</p>

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planas (patvirtinta LRV 2014 m. balandžio 16d., nutarimu Nr. 366, paskelbta TAR 2014-04-30 i. k. 2014-04989)	Kiekybinė užduotis Šiaulių rajonui
250. 251. 252. 253.	<p>terijų ir akumuliatorių atliekas) rūšiuojamąjį surinkimą ir tai, kad jų organizuojamoje atliekų tvarkymo sistemose nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekas.</p> <p>- Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse.</p> <p>- Savivaldybės ne rečiau kaip 2 kartus per metus turi pateikti visiems gyventojams išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą ir šią informaciją skelbti savivaldybės interneto svetainėje.</p> <p>- Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiuojant ne rečiau kaip 2 kartus per metus.</p> <p>- Savivaldybės, sudarydamos su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis sutartis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sistemų, turi siekti, kad pavojingųjų atliekų srautai, kuriuos techniškai ir organizaciniu požiūriu galima surinkti, būtų surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius konteinerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose.</p>	<p>prievolę dėl šių atliekų surinkimo.</p>
245.8.	<p>- Savivaldybės, taikydamos įvairius atliekų surinkimo būdus ir priemones, privalo užtikrinti, kad jų valdomose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, asmenims rūšiuojant atliekas jų susidarymo vietoje, atskirai būtų surenkamos tekstilės atliekos.</p>	<p>- Iki 2015 metų sausio 1 d. atnaujintoje antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemoje numatyti šių atliekų surinkimo konteinerių skaičių ir plėtrą.</p>
272.1. 272.2. 272.2.1 272.2.2 272.2.3 272.2.4 272.2.5	<p>Pakuočių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistema turi būti organizuota taip, kad:</p> <p>1) Būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir panaudoti ne mažiau kaip 60 procentų pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektų vidaus rinkai pakuočių kiekį.</p> <p>2) Būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir perdirbti (išvežti / eksportuoti perdirbti) 55–80 proc. pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektą vidaus rinkai pakuočių kiekį, atitinkamai pagal šias pakuočių medžiagas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stiklinių – ne mažiau kaip 60 proc.; - popierinių ir kartoninių – ne mažiau kaip 60 proc.; - plastikinių – ne mažiau kaip 22,5 proc., skaičiuojant tik medžiagą, kuri vėl perdir- 	<p>Nustatyti kiekybines pakuočių surinkimo užduotis sutartyse su GIO iki 2015 metų:</p> <ul style="list-style-type: none"> - popieriaus PA – 7 kg gyventojui per metus; - plastiko PA – 8 kg gyventojui per metus; - stiklo PA – 5 kg gyventojui per metus; - metalinės PA – 1 kg gyventojui per metus; <p>Iki 2020 metų surenkamų pakuotės atliekų kiekis turi būti ne mažesnis kaip:</p> <ul style="list-style-type: none"> - popieriaus PA – 9 kg gyventojui per metus;

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planas (patvirtinta LRV 2014 m. balandžio 16d., nutarimu Nr. 366, paskelbta TAR 2014-04-30 i. k. 2014-04989)	Kiekybinė užduotis Šiaulių rajonui
	bama į plastiką; - metalinių – ne mažiau kaip 50 proc.; - medinių – ne mažiau kaip 15 proc.	- plastiko PA – 10 kg gyventojui per metus; - stiklo PA – 6 kg gyventojui per metus; - metalinės PA – 1 kg gyventojui per metus.
Visuotinės komunalinių atliekų tvarkymo gyventojams paslaugos užtikrinimas		
254.	Savivaldybės iki 2016 m. privalo užtikrinti, kad visiems jos teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.	
255.	Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumui, kokybei ir prieinamumui užtikrinti savivaldybės turi imtis šių priemonių:	
255.1.	- Registruoti komunalinių atliekų turėtojus.	
255.2.	- Nustatyti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą ir (ar) sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sutartis su visais nekilnojamojo turto objektų savininkais arba jų įgaliotais atstovais.	
255.3.	- Visiems savivaldybės teritorijoje esantiems atliekų turėtojams sudaryti sąlygas naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, atitinkančia minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato Aplinkos ministerija.	
255.4.	- Pagal galimybes komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą organizuoti kuriant regionines komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, kooperuojantis 2 ar daugiau savivaldybių. Išlaidos už komunalinių atliekų tvarkymą negali viršyti 1 procento disponuojamų namų ūkio pajamų.	

4.4 Šiaulių rajono savivaldybės trumpalaikiai komunalinių atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir priemonės 2014–2020 metais

Vadovaujantis LR Vyriausybės patvirtinto Valstybinio atliekų tvarkymo plano tikslais bei Šiaulių regiono atliekų tvarkymo planu nustatomi šie Šiaulių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo 2014–2020 m. tikslai ir uždaviniai:

1 tikslas. Siekti, kad komunalinių atliekų susidarymas savivaldybėje augtų lėčiau, o susidarančių atliekų kiekis neviršytų Europos Sąjungos valstybių narių vidurkio:

- › tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus;
- › didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti savivaldybių darbuotojų kvalifikaciją atliekų prevencijos srityje.

2 tikslas. Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį, plėtojant racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą:

- › sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus;
- › plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas.

3 tikslas. Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamą atliekų tvarkymo sistemą. Šiam tikslui įgyvendinti numatomas uždavinys:

- › užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.

4 tikslas. Efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę bei tobulinti atliekų susidarymo bei tvarkymo apskaitos sistemą. Šiam tikslui įgyvendinti numatomi uždaviniai:

- › tobulinti atliekų tvarkymo užduočių įvertinimo teisinį reguliavimą ir stiprinti atliekų tvarkymo metodinę bazę;
- › tobulinti atliekų tvarkymo sistemų efektyvumo ir duomenų patikimumo vertinimą;
- › griežtinti atsakomybę ir atskaitomybę už atliekų tvarkymą;
- › stiprinti gamintojų ir importuotojų bei jų organizacijų veiklos kontrolę.

5 tikslas. Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje. Šiam tikslui įgyvendinti numatomi tokie uždaviniai:

- › didinti visuomenės sąmoningumą atliekų tvarkymo srityje;
- › tobulinti savivaldybės institucijų darbuotojų kompetenciją atliekų tvarkymo klausimais.

4.5 Atliekų naudojimo ir perdirbimo užduotys

Pagrindinis dėmesys planavimo laikotarpiu yra skiriamas atliekų prevencijos, paruošimo pakartotiniam naudojimui bei perdirbimo skatinimui. Šių tikslų siekiama ne tik įgyvendinant technines priemones didinant atskirai surenkamų ir perdirbamų atliekų kiekius, bet ir stiprinant atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo kontrolę bei šviečiant ir informuojant visuomenę.

31 lentelėje pateiktos Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014–2020 metų atliekų naudojimo ir perdirbimo kiekybinės užduotys ir rezultatai, remiantis Valstybiniu atliekų tvarkymo planu.

31 lentelė. Prognozuojami komunalinių atliekų tvarkymo srautai pagal atliekų tvarkymo būdą Šiaulių rajone bei Šiaulių regione 2014–2020 m., tonomis.

Komunalinių atliekų srautas	Atliekų tvarkymo būdas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Susidarančių komunalinių atliekų kiekis, tonomis								
		20612	20790	20971	21154	21339	21527	21717
Atskirai surenkamos atliekos, tonomis								
Žaliosios atliekos	Kompostavimas	3358	3392	3426	3460	3495	3530	3565
		35,13%	35,03%	34,94%	34,84%	34,74%	34,64%	34,54%
Antrinės žaliavos, tarp jų:	Perdirbimas	986	1011	1037	1064	1092	1120	1150
		11,75%	12,00%	12,24%	12,50%	12,76%	13,03%	13,30%
Plastikų atliekos, įskaitant PPA	Perdirbimas	369	380	391	402	413	425	437
		13,64%	13,83%	14,02%	14,22%	14,42%	14,62%	14,83%
Popieriaus / kartono atliekos, įskaitant PPA	Perdirbimas	315	323	332	341	351	360	370
		10,17%	10,36%	10,56%	10,75%	10,96%	11,16%	11,37%
Stiklo atliekos, įskaitant PPA	Perdirbimas	273	278	284	290	296	302	308
		17,42%	18,09%	18,81%	19,57%	20,38%	21,25%	22,17%
Metalų atliekos, įskaitant PPA	Perdirbimas	29	30	31	32	32	33	34
		2,83%	2,90%	2,97%	3,05%	3,12%	3,20%	3,27%
EEĮ atliekos	Perdirbimas / naudojimas	91	135	178	177	175	173	171
		11,06%	16,27%	21,27%	20,86%	20,45%	20,06%	19,67%
Naudotos padangos	Perdirbimas / naudojimas	172	172	173	173	174	174	175
		92,46%	91,94%	91,42%	90,90%	90,38%	89,86%	89,34%
Atskiras maisto atliekų surinkimas	Kompostavimas, aerobinis pūdymas					1017	1035	1054
						20,00%	20,00%	20,00%
Į mechaninio apdorojimo įrenginius nukreipiamos mišrios komunalinės atliekos, tonomis								
Mišrios komunalinės atliekos	Apdorojimas			15714	15836	14943	15049	15156
				74,93%	74,86%	70,03%	69,91%	69,79%
Atskirtos mechaninio apdorojimo įrenginyje antrinės žaliavos, biologiškai skaidžios atliekos, tonomis								
Antrinės žaliavos, tarp jų:	Naudojimas / perdirbimas			3189	3197	3205	3214	3221
Plastikų atliekos	Naudojimas / perdirbimas			1107	1119	1132	1145	1158
Popieriaus / kartono atliekos	Naudojimas / perdirbimas			1125	1133	1140	1147	1155
Stiklo atliekos	Perdirbimas			545	531	517	503	489
Metalų atliekos	Perdirbimas			412	414	416	418	420
Biologiškai skaidžios atliekos	Kompostavimas			5104	5177	4438	4499	4561
Į atliekų deginimo, išgaunant energiją, įrenginius patenkančios komunalinės atliekos, tonomis								
Kietasis atgautasis kuras (KAK)	Naudojimas			3144	3161	3178	3196	3213
				20,00%	19,96%	21,27%	21,24%	21,20%

Į atliekų šalinimo įrenginius (sąvartyną) patenkančios komunalinės atliekos, tonomis								
Naudojimui netinkamos atliekos	Šalinimas	15565	15639	4278	4301	4120	4140	4160
		75,52%	75,22%	20,40%	20,33%	19,31%	19,23%	19,15%

32 lentelė. Valstybinio atliekų plano įgyvendinimas Šiaulių rajono savivaldybėje 2014–2020 metais

Viso susidaro	Metai	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Susidarančių komunalinių atliekų kiekis, t		20363	20612	20790	20971	21154	21339	21527	21717
Iki 2020 metų užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 35 procentų savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus	procentais				20%	20%	19%	19%	19%
BSA šalinimas 2014–2015 metais ne daugiau kaip 5533 tonos/metus	tonos	5981	6201	6290					
BSA šalinimas 2016–2017 metais ne daugiau kaip 4979 tonos/metus	tonos				1276	1294			
BSA šalinimas 2018–2019 metais ne daugiau kaip 4426 tonos/metus	tonos						1110	1125	
BSA šalinimas nuo 2020 metų ne daugiau kaip 3873 tonos/metus	tonos								1140
Užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbti	tonos	2%	12%	12%	85%	85%	86%	86%	86%

4.5.1 Atliekų tvarkymo infrastruktūros įrengimas

Esamos infrastruktūros geros būklės palaikymas, eksploatavimas.

Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje susidariusioms atliekoms tvarkyti yra eksploatuojami devyni atliekų priėmimo punktai, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė, žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės. Atliekos šalinamos Šiaulių regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne. Šiaulių rajone vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra.

Atliekų priėmimo punktuose nėra darbuotojo, kuris tikrintų iš gyventojų atvežtas atliekas, nuolat prižiūrėtų tinkamą pristatomų atliekų išrūšiavimą, todėl pasitaiko, kad APP tampa šiukšlynais ir vieta, kur ne tik gyventojai, bet ir įmonės gali nemokamai atsikratyti atliekomis. Geresnė APP tvarkos kontrolė pagerintų šiuo metu eksploatuojamų APP būklę, taip išsaugant jau sukurtą atliekų tvarkymo infrastruktūrą, tačiau APP praplėtimui reikalingi papildomi kaštai. APP uždarymas gali įtakoti nelegalų atsikratymą atliekomis pamiškėse, pakelėse, be to, per APP sistemą sudarytos geresnės sąlygos rūšiuoti atliekas, platesnis atliekų tvarkymo inžinerinės infrastruktūros paskirstymas rajone.

Remiantis aukščiau išdėstytais argumentais, *Šiaulių rajono savivaldybė turi priimti sprendimą dėl Atliekų priėmimo punktų eksploatavimo ar jų praplėtimo, ar uždarymo.*

Planuojamas Šiaulių regiono MBA įrenginys.

Tikimasi, kad 2014–2020 metų Savivaldybės atliekų tvarkymo plano vykdymo laikotarpiu Šiaulių regione bus pradėtas eksploatuoti regioninis mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginys. MBA įrenginio veikimo pradžia numatyta 2015 m. rugsėjo pabaigoje. Šių įrenginių pajėgumai leis visiškai pasiekti VATP užduotis.

4.5.2 Antrinių žaliavų tvarkymas

Planuojami sutvarkyti antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų kiekiai, įvertinus esamą atliekų surinkimo infrastruktūrą ir įgyvendinus suplanuotas atliekų tvarkymo priemones, 2014–2020 metų laikotarpiu pateikti žemiau esančioje lentelėje. Planuojama, kad surenkamų antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų kiekiai kiekvienais metais didės 3 procentais.

33 lentelė. Antrinių žaliavų, tarp jų ir pakuotės atliekų surinkimas įvertinus esamą atliekų surinkimo infrastruktūrą ir įgyvendinus suplanuotas atliekų tvarkymo priemones.

Komunalinių atliekų srautas	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Antrinių žaliavų (tarp jų ir pakuočių) atskiras surinkimas, tonomis									
Kiekis, surinktas antrinių žaliavų konteneriuose	196	198	200	202	204	206	208	210	
Kiekis, surinktas atliekų priėmimo punktuose	5	5	5	5	5	5	5	5	
Kiekis, surinktas didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje	3	3	3	3	3	3	3	3	
Pakuočių atliekų surinkimas iš individualių namų	0	781	804	828	853	879	905	932	
Kiekis, perdirbtas MBA	0	0	0	3189	3197	3205	3214	3221	
Kiekis, patenkantis į KAK	0	0	0	2976	3002	3029	3056	3083	
Viso:	tonos	203	986	1011	7202	7264	7326	7390	7454
	procentai	2,47%	11,75%	12,00%	85,01%	85,31%	85,62%	85,93%	86,24%

Lentelėje nurodytoms kiekybinėms užduotims pasiekti Savivaldybė turi prisiimti įsipareigojimus ir vykdyti šiame plane numatytas užduotis.

Atsižvelgiant į tai, kad Šiaulių rajone infrastruktūra yra visiškai sukurta, siekiant įgyvendinti šiame plane nurodytus tikslus (kiekius), didesnis dėmesys turi būti skiriamas visuomenės informavimui ir švietimui bei ekonominių svėrtų taikymui (diferencijuotos įmokos už komunalinių atliekų tvarkymą įvedimui). Visuomenės informavimo ir švietimo užduotis Savivaldybė turi pavesti vykdyti komunalinių atliekų surinkėjams, kitiems atliekų tvarkytojams bei GIO, įtraukiant šiuos reikalavimus į sutartis su atliekų tvarkytojais.

Pakuotės atliekų atskiro surinkimo vystymas ir organizavimas

Siekiant įvykdyti pakuotės atliekų tvarkymo užduotis ŠRATC turi:

- › *Organizuoti pakuotės atliekoms surinkti skirtų konteinerių išdalinimą (trūkstamas konteinerių skaičius – 22 500 konteinerių).*
- › *Pasirašyti atnaujintą sutartį su gamintojų ir importuotojų organizacijomis.*

34 lentelė. Užduotys ir terminai įtraukiami atnaujintoje sutartyje su GIO.

Iki 2015 metų	Iki 2020 metų
GIO lėšomis aprūpinti individualių namų savininkus pakuotės atliekų surinkimo konteineriais (22 500 vnt.)	GIO lėšomis nuolat atnaujinti susidėvėjusius pakuotės atliekoms surinkti skirtus konteinerius, naujais konteineriais aprūpinti naujų individualių namų savininkus
Surenkamų pakuotės atliekų kiekis turi būti ne mažesnis kaip:	
Popieriaus PA – 7 kg gyventojui per metus; Plastiko PA – 8 kg gyventojui per metus; Stiklo PA – 5 kg gyventojui per metus; Metalinės PA – 1 kg gyventojui per metus.	Popieriaus PA – 9 kg gyventojui per metus; Plastiko PA – 10 kg gyventojui per metus; Stiklo PA – 6 kg gyventojui per metus; Metalinės PA – 1 kg gyventojui per metus.

Parenkant PPA surinkėją, Savivaldybė kartu su kitomis Šiaulių regiono savivaldybėmis bei ŠRATC turi priimti sprendimą dėl PPA surinkėjų skaičiaus regione.

Įvertinus 2014–2015 metais surenkamų PPA kiekius, Šiaulių rajono savivaldybė turi patikslinti PPA surinkimo užduotis 2016–2020 metams *gamintojų ir importuotojų organizacijoms* tam, kad būtų surenkami realūs šių atliekų kiekiai ir įgyvendintos šio plano užduotys.

Antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemos atnaujinimas iki 2015 metų. Reikalavimai schemos atnaujinimui išdėstyti žemiau esančioje lentelėje.

35 lentelė. Reikalavimai schemos atnaujinimui.

Iki 2015 sausio 1 d.:
Daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų;
Daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių turėtų būti ne daugiau kaip 150 metrų (rekomenduojamas atstumas);
Numatyti tekstilės atliekoms surinkti skirtus konteinerius, praplečiant antrinių žaliavų aikšteles;
Įvertinti esamas ir numatyti naujas aikšteles antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose;
Įvertinti esamas ir numatyti naujas aikšteles, skirtas antrinėms žaliavoms surinkti gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose;
Sodų ir garažų bendrijose įvertinti kiekvienos trūkstamos aikštelės (šiuo metu žinomas aikštelių trūkumas yra 48) tikslingumą ir patikslinti trūkstamų aikštelių skaičių sodų ir garažų bendrijose.

Schemoje nurodytoms esamoms ir numatytoms aikštelėms turi būti parengti techniniai projektai, vėliau aikštelės privalo būti įrengtos, jose pastatyti konteineriai.

2016–2020 metais Savivaldybė turi atsižvelgti į galimus teisės aktų pakeitimus ir pagal poreikį atnaujinti konteinerinių aikštelių schemas bei konteinerių, skirtų antrinių žaliavų surinkimui, kiekį.

4.5.3 Biologiškai skaidžių, tarp jų žaliųjų atliekų bei maisto atliekų, tvarkymas

Planuojami sutvarkyti antrinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai 2014–2020 metų laikotarpiu pateikti žemiau esančioje lentelėje.

36 lentelė. *Biologiškai skaidžių atliekų tame tarpe ir maisto (virtuvės) sutvarkymas / surinkimas įvertinus esamą atliekų surinkimo infrastruktūrą ir įgyvendinus suplanuotas atliekų tvarkymo priemones.*

Komunalinių atliekų srautas	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Biologiškai skaidžių atliekų sutvarkymas, tonomis								
Kiekis, sukompostuotas kompostavimo dėžėse (namudinis kompostavimas)	2890	2919	2948	2978	3007	3037	3068	3098
Kiekis, sukompostuotas žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje	435	439	444	448	453	457	462	466
Maisto (virtuvės) atliekų kiekis, surinktas konteneriais	0	0	0	0	0	1017	1035	1054
Kiekis, atskirtas ir su kompostuotas MBA įrenginiuose	0	0	0	5104	5177	4438	4499	4561
Viso:	3325	3358	3392	8530	8637	8950	9064	9180
	35,73%	35,13%	35,03%	86,99%	86,97%	88,97%	88,96%	88,95%

Dalis Šiaulių rajone susidarančių biologiškai skaidžių atliekų bus kompostuojamos jų susidarymo vietoje. Iš esmės tai gali atlikti beveik visi privatūs namų ūkiai, turintys nuosavą sklypą su sodu. Skaičiuojama, kad 100 m² sodo užtenka 1 m² ploto kompostavimo vietos.

Trūkstamas biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo dėžių skaičius Šiaulių rajone pateikiamas žemiau esančioje lentelėje.

	Šiaulių rajono savivaldybės teritorija
Kompostavimo dėžių kiekis biologiškai skaidžioms atliekoms, vnt.	9000

Individualus biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas leis sumažinti patenkančių biologiškai skaidžių atliekų vidutiniškai apie 800 tonų per metus. Kompostavimui tinka visos augalinės atliekos iš sodo ir daržo (šakos, žolė, lapai) bei augalinės kilmės maisto ruošimo atliekos. Dėl higienos sumetimų namų sąlygomis draudžiama kompostuoti mėšą ir virtą maistą. Namudiniam kompostavimui taip pat netinka gyvos šaknys bei daigios sėklos, kadangi dėl pakankamai žemos temperatūros jos iki galo nesuyra. Įprastas vieno namų ūkio kompostavimo našumas siekia 0,5–1 m³.

Technologiškai namudinis kompostavimas yra labai nesudėtingas – virtuvės ir sodo atliekos yra patalpinamos į medinę ar plastmasinę kompostavimo talpą ar aptvarą. Šakos ir krūmai turi būti susmulkinti. Maždaug kartą per metus kompostavimo talpa / aptvaras yra ištuštinamas ir kompostas yra persijojamas. Likusi neatsisijojusi dalis gražinama atgal į komposterį kompostavimui kitiems metams. Tokiu būdu gaunama 350–450 kg/t patalpintos medžiagos aukštos kokybės komposto, pasižyminčio mažu teršalų kiekiu (pvz., sunkiųjų metalų ar kt. pavojingų cheminių junginių).

Įmonės, kurios užsiima gatvių, parkų ir kitų žaliųjų zonų priežiūra, bei kitos įmonės, kurių veikloje susidaro tokios atliekos, susidarančias žaliąsias atliekas šalina nuotekų dumblo kompostavimo aikštelėje, arba tokios įmonės įsirengia aplinkosauginius reikalavimus atitinkančius kompostavimo įrenginius, arba naudojami kitų įmonių

kompostavimo įrenginiais. Sąnaudos, tenkančios šių atliekų tvarkymui, yra įtraukiamos į šių įmonių paslaugų įkainius.

Sklandus ir nenutrūkstamas esamos atliekų tvarkymo infrastruktūros eksploatavimas

Šiaulių rajone biologiškai skaidžios, tarp jų žaliosios atliekos tvarkomos, naudojant esamą rajoninę atliekų tvarkymo infrastruktūrą: APP, DGASA, žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę. Savivaldybė kartu su ŠRATC turi užtikrinti sklandų šių įrenginių darbo organizavimą.

Žaliųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimas ir diegimas iki 2015 metų

Tuo tikslu Savivaldybė turi:

- › *Užtikrinti, kad būtų išdalinti žaliųjų BSA atskiro surinkimo konteineriai individualių namų savininkams.*
- › *Gyventojams / sodų bendrijoms taikyti skatinimo priemones, gyventojams / sodų bendrijoms įrengiant individualaus kompostavimo priemones savo lėšomis.*

Žaliųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimas iki 2020 metų

Tuo tikslu Savivaldybė turi:

- › *Užtikrinti nuolatinį trūkstamų žaliųjų BSA atskiro surinkimo konteinerių pateikimą individualių namų savininkams.*
- › *Gyventojams / sodų bendrijoms taikyti skatinimo priemones, gyventojams / sodų bendrijoms įrengiant individualaus kompostavimo priemones savo lėšomis.*

Šios užduoties įgyvendinimas turi būti pavestas komunalinių atliekų tvarkytojui, papildant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sutartį.

Maisto atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimas ir diegimas

Tuo tikslu Savivaldybė turi:

- › *Kartu su kitomis regiono savivaldybėmis bei ŠRATC regiono mastu parengti Galimybių studiją, kurioje turi būti techninis ir ekonominis tokios maisto atliekų surinkimo sistemos įdiegimo įvertinimas.*
- › *Savarankiškai arba su kita savivaldybe ar viso regiono mastu parengti techninį projektą arba pirkimo dokumentus tokių įrenginių statybai.*
- › *Savarankiškai arba su kita savivaldybe ar viso regiono mastu paskelbti konkursą įrenginių statybai bei maisto atliekų surinkimui.*
- › *Iki 2019 metų pradėti atskiro maisto atliekų surinkimą.*

Reikia atkreipti dėmesį, kad atskiro maisto atliekų surinkimo prievolė yra nustatyta pačioms įmonėms (viešojo maitinimo ir kitos įstaigos). Atskiras biologiškai skaidžių atliekų surinkimas iš gyventojų yra problemiškas dėl tokių priežasčių: atskirų konteinerių daugiabučių namų kvartaluose išdėstymas; surenkamų atliekų kokybė (užterštumas kitomis atliekomis); didelė atskiro atliekų surinkimo kaina; maža tikimybė surinkti reikalaujamą biologiškai skaidžių atliekų kiekį, ypač ne miesto teritorijoje, o surinkus – dar labiau padidėję transportavimo kaštai; higieninės aplinkos problemos.

Optimaliausias variantas įdiegti atskirą biologiškai skaidžių atliekų surinkimą, ypačingai iš vietų, kur tokių atliekų susidaro didesni kiekiai, yra apjungti įmonių diegiamas biologiškai skaidžių atliekų (maisto atliekų) tvarkymo sistemas kartu su galimu atskiru biologiškai skaidžių atliekų surinkimu iš gyventojų, tvarkymo kaštus dengiant (visiškai ar dalinai) privačiomis lėšomis.

Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimas ir diegimas iki 2020 metų

Tuo tikslu Savivaldybė turi:

- › iki 2016 metų kartu su ŠRATC bei kitomis savivaldybėmis įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriama ir apdorojama arba perduodama tolimesniai apdorojimui biologiškai skaidi atliekų dalis;
- › nuo 2016 metų kartu su ŠRATC bei kitomis savivaldybėmis pradėti eksploatuoti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, taip pilnai įgyvendinant plano užduotis biologiškai skaidžių atliekų šalinimo mažinimui.

4.5.4 Specifinių atliekų tvarkymas

Planuojami sutvarkyti specifinių atliekų kiekiai 2014–2020 metų laikotarpiu pateikti žemiau esančioje lentelėje.

37 lentelė. Specifinių atliekų sutvarkymas / surinkimas įvertinus esamą atliekų surinkimo infrastruktūrą ir įgyvendinus suplanuotas atliekų tvarkymo priemones.

Komunalinių atliekų srautas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Specifinių atliekų sutvarkymas, tonomis:							
Atskirai surinktas pavojingų atliekų kiekis	1	1	1	1	1	1	1
Atskirai surinktas elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekis	91	135	178	177	175	173	171
Atskirai surinktas naudotų padangų kiekis	172	172	173	173	174	174	175
Atskirai surinktas didelių gabaritų atliekų (baldų ir kt.) kiekis	48	48	48	49	49	49	49
Atskirai surinktas statybinių atliekų kiekis	341	342	343	344	345	346	347
Statybinės atliekos su asbestu	50	50	50	51	51	51	51
Viso:	703	748	793	793	793	793	793

Šiaulių rajono savivaldybėje specifinių atliekų tvarkymo organizavime turi būti naudojamos šios priemonės:

Atskiro surinkimo paslaugos plėtimas. Atskiro statybos ir griovimo atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų atliekų (baterijų, akumuliatorių, transporto priemonių pavojingų atliekų, buitinių chemijos atliekų ir kita) surinkimo paslaugos teikimas.

Surinkimas ne mažiau kaip 2 kartus per metus. Pavojingų atliekų, didelių gabaritų atliekų surinkimas apvažiavimo būdu turi būti vykdomas ne mažiau kaip 2 kartus per metus.

Esamos infrastruktūros geros būklės palaikymas ir plėtra. Atliekų priėmimo punktų ir Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės geros būklės palaikymas, eksploatavimas, kad būtų sudarytos palankios sąlygos gyventojams pristatyti specifines atliekas.

Specifinių atliekų surinkimas turi būti plėtojamas Savivaldybėje diegiant papildančias sistemas.

Turi būti plėtojama specifinių atliekų surinkimo konteinerių plėtra garažų bendrijose.

Elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo plėtros organizavimas – Savivaldybė Sutartyse su Gamintojų ir importuotojų asociacijomis turi nustatyti prievolę dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo didinimo.

Tekstilės atliekų surinkimo organizavimas. Šiaulių rajono savivaldybė iki 2015 metų sausio 1 d. atnaujintoje antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemoje turi numatyti šių atliekų surinkimo konteinerių skaičių ir plėtrą. Konteineriai tekstilės atliekoms turi būti išdėstyti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi tokius konteinerius yra tikslinga statyti (prie prekybos centrų, kitose vietose). Konteineriai ir jų pastatymo vietos turi būti estetiški ir patogūs lankytojams, atitikti visuomenės sveikatos saugos reikalavimus. Mažesnėse Savivaldybės gyvenvietėse, kur tokių konteinerių pastatymas ne ekonomiškai, Savivaldybė turi įpareigoti atliekų tvarkytojus teikti gyventojams specialius maišus šioms atliekoms rinkti bei taikyti šių atliekų surinkimą apvažiavimo būdu.

4.5.5 Ekonominių instrumentų taikymas

Tam kad Šiaulių rajono savivaldybėje būtų įgyvendintos atliekų perdirbimo užduotys, reikalinga taikyti atliekų perdirbimą ir naudojimą skatinančius ekonominius instrumentus:

- › *iki 2016 metų įvesti mokesčius už sąvartyne šalinamas atliekas ir mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose apdorojamas atliekas bei mokesť už atliekų deginimo arba bendro atliekų deginimo įrenginiuose naudojamas energijai gauti atliekas;*
- › *iki 2016 metų parengti ir patvirtinti diferencijuoto mokesčio už komunalinių atliekų tvarkymą nuostatus.*

4.5.6 Teisinių dokumentų atnaujinimas

Tobulinant Šiaulių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos teisinę bazę, Savivaldybė turi:

- › *iki 2016 sausio 01 d. patvirtinti diferencijuotos vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų pakeitimus.*

Diegiant diferencijuotos vietinės rinkliavos už atliekų tvarkymą sistemą, reikia atkreipti dėmesį, kad naujoji sistema būtų patikima ir garantuotų lėšų surinkimą, kad visos atliekos būtų surinktos ir sutvarkytos. Savivaldybė kartu su ŠRATC taip pat turi priimti sprendimus dėl kintamos įmokos dalies nustatymo principus. Už šių dokumentų parengimą yra atsakingas ŠRATC.

4.5.7 Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo plėtra

Siekiant gerinti komunalinių atliekų surinkimo kokybę, Šiaulių rajono savivaldybė turi:

- › *vykdyti Operatorių veiklos priežiūrą;*
- › *priimti sprendimą dėl mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių ir (ar) kitų surinkimo priemonių identifikavimo sistemos įdiegimo ir paslaugos teikimo vykdant komunalinių atliekų surinkimo elektroninį identifikavimą.*

Papildyti esamą sutartį su komunalinių atliekų surinkėju, įtraukiant minimalius kokybės reikalavimus nurodytus Aplinkos ministerijos dokumentuose.

4.5.8 Visuomenės informavimas

Atliekų mažinimas (prevencija) yra vienas iš svarbiausių atliekų tvarkymo tikslų. Atliekų prevencijos sėkmingam vykdymui būtina sąlyga, kad visi su atliekų tvarkymu susiję sprendimai būtų priimami, atsižvelgiant į jų poveikį susidarančių atliekų kiekiui. Regioniniu ir savivaldybių lygmeniu atliekų prevencijai įtakos turi visuo-

menės švietimas ir informavimas bei principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas. Atliekų mažinimui (prevencijai) įtakos turi ir antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų atskiras surinkimas.

Vykdamas visuomenės informavimą ir švietimą turi būti vykdomi šie uždaviniai:

- › Kiekvienais metais Šiaulių rajono savivaldybės administracija (arba paveda ŠRATC) parengia ir paskelbia vietinėje spaudoje bei Savivaldybės internetiniame puslapyje ataskaitą apie komunalinių atliekų tvarkymą Savivaldybės teritorijoje. Ataskaitoje pateikiami duomenys apie susidariusias, surinktas, panaudotas ir pašalintas komunalines atliekas, aplinkosauginį Savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos įvertinimą, Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tikslus ir uždavinius kitiems metams ir tolimesniam laikotarpiui, planuojamas priemones komunalinių atliekų tvarkymo sistemai plėsti ir tobulinti.
- › Kiekvienais metais Šiaulių rajono savivaldybės administracija (arba paveda ŠRATC) parengia visuomenės informavimo programą kitiems metams. Šioje programoje numatomos priemonės visuomenei informuoti apie komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius ir teikiamas paslaugas, antrinių žaliavų atskiro surinkimo ir tvarkymo ypatumus, siekiant surinkti geros kokybės antrines žaliavas, apie atliekų pavojingumą ir pavojingų buitinių atliekų surinkimo galimybes bei kitus komunalinių atliekų tvarkymo aspektus, apie kuriuos būtina informuoti komunalinių atliekų turėtojus, kad būtų efektyviau įgyvendinami šių atliekų tvarkymo reikalavimai.
- › Ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimą Savivaldybės teritorijoje, pateikiant informaciją apie surinktus kiekius ir surinkimo dinamiką, o taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir / ar vykdyti atskiro antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimo priemones.
- › Ne rečiau kaip du kartus per metus turi pateikti išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą visiems gyventojams, o taip pat šią informaciją skelbti Savivaldybės bei atliekų tvarkytojo tinklalapiuose.

4.6 Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatacinės išlaidos

Šiaulių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimo pagrindu turi būti „teršėjas moka“ ir „visų sąnaudų padengimo“ principų įgyvendinimas:

- › Principas „teršėjas moka“ teigia, kad atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti atliekų turėtojas ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas arba importuotojas.
- › „Visų sąnaudų padengimo“ principas nustato, kad mokėjimai už komunalinių atliekų tvarkymą turi padengti visas tiesiogines ir netiesiogines atliekų tvarkymo sąnaudas.

Šie principai užtikrinami, įtraukiant į įmoką už komunalinių atliekų tvarkymą visas jų surinkimo ir tvarkymo sąnaudas, įskaitant atskirą antrinių žaliavų, didžiųjų atliekų surinkimą ir jų paruošimą perdirbti, pavojingų atliekų, esančių komunalinėse atliekose, surinkimą, biologiškai skaidžių atliekų atskirą surinkimą ir jų kompostavimą ar kitą naudojimą, sąvartyno ir regioninės infrastruktūros eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo, administracines sistemos eksploatavimo sąnaudas.

Regioninis principas – siekiant didinti atliekų tvarkymo sistemos efektyvumą, savivaldybėms rekomenduojama išvien kurti regionines atliekų tvarkymo sistemas. Valstybė teikia paramą regioninių sistemų kūrimui. Šiaulių regione šio principo įgyvendinimui yra įkurtas VšĮ Šiaulių RATC. Regioninis principas Šiaulių regione įgyvendinamas, pasinaudojant Sanglaudos fondo, valstybės bei ŠRATC paskolos lėšomis įrengiant regioninį sąvartyną, visiškai atitinkančius ES ir LR aplinkosauginius reikalavimus, kitus atliekų tvarkymo įrenginius. Eksploatuojant regioninę atliekų tvarkymo sistemą, bus vykdomas šių regioninių atliekų tvarkymo įrenginių eksploatavimas,

dokumentų, reikalingų regioninės sistemos eksploatacijai, parengimas, savivaldybių sąvartynų priežiūra po uždarymo, savivaldybių veiksmų koordinavimas vykdant kitas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas.

Principas „teršėjas moka“ – atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti atliekų turėtojas ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas arba importuotojas. Vadovaujantis Gamintojo atsakomybės principu, šių gaminių gamintojai ir importuotojai turi prisiimti visiška atsakomybę už jų į vidaus rinką išleistų gaminių ir pakuočių poveikį aplinkai viso būvio ciklo metu nuo gamybos iki saugaus atliekų sutvarkymo, įskaitant gaminių ir pakuočių atliekų surinkimo, perdirbimo, naudojimo ir šalinimo sistemos organizavimą ir (ar) finansavimą, Vyriausybės nustatytų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimą, informacijos apie gaminius ir pakuotes ir jų atliekų tvarkymą teikimą šių gaminių naudotojams ir atliekų tvarkytojams.

„Visų sąnaudų padengimo“ principas – mokėjimai už komunalinių atliekų tvarkymą turi padengti visas tiesiogines ir netiesiogines atliekų tvarkymo sąnaudas, įskaitant sistemos administravimo ir atliekų šalinimo įrenginių uždarymo ir priežiūros po uždarymo sąnaudas. Visos gyventojų išlaidos komunalinių (buitinių) atliekų tvarkymui neturėtų viršyti 1 proc. nuo jų vidutinių (disponuojamų) pajamų.

Solidarumo principas – vienos tonos komunalinių atliekų tvarkymo išlaidos turi būti vienodos, nepriklausomai nuo to, kokioje regiono vietoje yra atliekų turėtojas. Šis principas taip pat reiškia, kad vienos tonos mišrių komunalinių atliekų pervežimo (t.y., atliekų nuvežimo iki regioninio sąvartyno) ir šalinimo regioniniame sąvartyne sąnaudos turi būti vienodos visose atliekų tvarkymo regiono savivaldybėse, o atliekų tvarkymo paslaugos kaina atliekų turėtojui neturi priklausyti nuo atliekų turėtojo nutolimo nuo atliekų tvarkymo regioninio sąvartyno.

Artimumo ir pakankamumo principai – atliekų tvarkymo sistemos veiksmingumas tiesiogiai priklauso nuo artimumo ir pakankamumo principų taikymo. Vadovaujantis šiais principais, netinkančios perdirbti ar kitaip naudoti atliekos turi būti šalinamos artimiausiame tinkamai įrengtame atliekų šalinimo įrenginyje. Šie principai taikomi tik šalinant atliekas, bet ne jas naudojant.

Visuotinumą principas – viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga turi būti pasiūloma ir teikiama visiems atliekų turėtojams, išskyrus įstatymų numatytas išimtis.

Gamintojų atsakomybės principas – atliekų tvarkymo sistema turi remtis gamintojo atsakomybės už gaminio poveikį aplinkai principu, nes gamintojas, priimdamas svarbius sprendimus gaminio ir technologinio proceso projektavimo ir gamybos organizavimo stadijose, turi didžiausią įtaką šio poveikio formavimui.

Į trumpalaikę Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą įtrauktos visos priemonės, reikalingos rajono atliekų tvarkymo sistemos plėtrai ir Valstybinio bei Šiaulių regiono atliekų tvarkymo planų užduotims įgyvendinti.

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimo principai užtikrinami, įtraukiant į įmoką už komunalinių atliekų tvarkymą (rinkliavą) visas jų surinkimo ir tvarkymo sąnaudas, kurias sudaro:

- › komunalinių atliekų surinkimo ir pervežimo į regioninį sąvartyną išlaidos;
- › atliekų priėmimo ir šalinimo įkainis Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyne.

4.7 Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas

Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plane numatytos priemonės nedidina esamų komunalinių atliekų surinkimo ir pervežimo išlaidų, nes numatytos priemonės yra dengiamos Gamintojų ir Importuotojų Asociacijos (atliekų tvarkytojų) lėšomis. Kitos priemonės yra finansuojamos savivaldybės ar Aplinkos ministerijos lėšomis.

Kuriamos Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos poveikis vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą dydžiui įvertintas rengiant paraišką 2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priemonei „Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“. Žemiau esančioje lentelėje pavaizduota, kaip pasikeis vietinės rinkliavos dydis, kai bus sukurta nauja komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra.

38 lentelė. Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos kaštai ¹⁵

	Mato vnt.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Atliekų tvarkymo kaina iš viso	Lt/t	256,75	256,75	328,14	328,14	328,14	328,14	328,14
Atliekų surinkimo ir transportavimo vidutinė kaina Šiaulių regione	Lt/t	174,95	174,95	174,95	174,95	174,95	174,95	174,95
Atliekų priėmimo ir šalinimo įkainis Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyne.	Lt/t	81,8	81,8	81,8	81,8	81,8	81,8	81,8
MBA	Lt/t			71,39	71,39	71,39	71,39	71,39
Vidutinės NŪ disponuojamos pajamos Šiaulių regione	Lt	25079,68	25079,68	25079,68	25079,68	25079,68	25079,68	25079,68
Vidutinė atliekų susidarymo norma NŪ	t	0,68715	0,68715	0,68715	0,68715	0,68715	0,68715	0,68715
NŪ sąnaudos KA tvarkymui	Lt/metus	176,4258	176,4258	225,4815	225,4815	225,4815	225,4815	225,4815
NŪ pajamų dalis tenkanti KA tvarkymui	proc.	0,70%	0,70%	0,90%	0,90%	0,90%	0,90%	0,90%

4.8 Savivaldybės atliekų tvarkymo plano trumpalaikiu laikotarpiu įgyvendinimo vertinimo kriterijai

Plane nurodytų atliekų tvarkymo strateginių tikslų įgyvendinimas vertinamas 2014–2020 metų laikotarpiu.

Būklė vertinama kas du metus, vertinama ar pavyko įgyvendinti užsibrėžtus tikslus ir priemones. Labai gera būklė – pasiekta 100 proc. planuojamo rezultato; Gera – pasiekta 70–100 proc. planuojamo rezultato; Patenkinama – 50–70 proc. rezultato; Bloga – pasiekta <50 proc. rezultato.

39 lentelė. Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano vertinimo kriterijai.

Kriterijus	Matavimo vienetai	Planuojamas rezultatas ¹⁶	Rezultatas*	Būklė
Perdirbta ir kitaip panaudota komunalinių atliekų	Tonomis, visų per metus susidariusių komunalinių atliekų procentais	- Iki 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 % komuna-	<įrašyti metų rezultatus>	Labai gera – pasiekta 100% planuojamo rezultato; Gera – pasiekta

¹⁵

Galimybių studija „Atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas – Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“, 2013 m.

¹⁶ Planuojami rezultatai (tonomis) pateikti remiantis gyventojų ir atliekų susidarymo prognozėmis

		linių atliekų; - Iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 % komunalinių atliekų.		70–100% planuojamo rezultato; Patenkinama – 50–70% rezultato; Bloga – pasiekta <50% rezultato.
Kiek gyventojų (pagal savivaldybes) gaus geros kokybės prieinamą viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	Procentais	Iki 2016 m. 100% užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	<įrašyti metų rezultatus>	
Kokie sukurti mišrių komunalinių atliekų ir jose esančių biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo pajėgumai, palyginti su per metus susidarantiu mišrių komunalinių atliekų ir jose esančių biologiškai skaidžių atliekų kiekiu	Tonomis ir procentais	Sukurti pajėgumai rajone 0 %, regione pajėgumai 100 %	<įrašyti metų rezultatus>	
Kiek paruošta naudoti pakartotinai ir perdirbti tokių komunalinių atliekų medžiagų kaip popierius, metalas, plastikas, stiklas	Tonomis ir procentais, visų per metus susidariusių komunalinių atliekų medžiagų – popieriaus, metalo, plastikų, stiklo	Iki 2020 m. ne mažiau kaip 50 % komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti	<įrašyti 2016 metų rezultatus>	

* Šiaulių rajono savivaldybės administracija ir ŠRATC kiekvienais metais pateiks informaciją apie tai, kaip, atsižvelgiant į nurodytus kriterijus, įgyvendinti planuojami rezultatai.

Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai pagal atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, vertinant pažangą kiekvienais kalendoriniais metais pagal žemiau esančioje lentelėje pateiktus rodiklius.

40 lentelė. Atliekų hierarchijos įgyvendinimo vertinimo rodikliai.

Atliekų tvarkymo būdas	Rodikliai	Laukiamas rezultatas
Prevencija	1) Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus.	Mažėjimas
	2) Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, kilogramais per metus.	Mažėjimas
	3) Komunalinių atliekų susidarymas vienam namų ūkiui, kilogramais per metus.	Mažėjimas
Paruošimas naudoti pakartotinai	4) Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, tonomis per metus.	Didėjimas
	5) Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio.	Didėjimas
Perdirbimas	6) Iš gyventojų atskirai surinktų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos).	Didėjimas
	7) Iš juridinių asmenų (įmonių, įstaigų, organizacijų) atskirai surinktų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atlie-	Didėjimas

Atliekų tvarkymo būdas	Rodikliai	Laukiamas rezultatas
	kos).	
	8) Atskirai surinktų buitės elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekiai, tonomis per metus.	Didėjimas
	9) Atskirai surinktų ir sukompostuotų biologinių atliekų kiekiai, tonomis per metus.	Didėjimas
	10) Bendras perdirbtų komunalinių atliekų kiekis, procentais nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio.	Didėjimas
Kitoks naudojimas	11) Kitaip panaudotų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų kiekis, procentais.	Didėjimas
Šalinimas	12) Komunalinių atliekų, šalinamų sąvartynuose, kiekis, procentais.	Mažėjimas
	13) Sąvartyne pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, palyginti su praėjusių kalendorinių metų kiekiu, procentais.	Mažėjimas

4.9 Plano įgyvendinimas, peržiūra ir atskaitomybė

Šiaulių rajono savivaldybė atsakinga už Plane nustatytų komunalinių atliekų tvarkymo užduočių vykdymą. Planą įgyvendina ir už Plano priemonių vykdymą bei priemonių vykdymo koordinavimą pagal kompetenciją atsako Šiaulių rajono Aplinkos apsaugos skyrius.

Plano įgyvendinimo priemonės finansuojamos iš Europos Sąjungos paramos ir kitų teisėtai gautų lėšų. Taip pat rekomenduojama Savivaldybei dalyvauti įgyvendinant Planą, naudojant savivaldybės biudžeto lėšas.

Planą įgyvendinančios institucijos, pasibaigus biudžetiniams metams, iki kitų metų vasario 1 d., teikia Aplinkos ministerijai ataskaitas, kaip vykdomos Plano įgyvendinimo 2014–2020 metų priemonės. Ataskaitose sujungiama praėjusių ir ankstesnių metų informacija, taip pat nurodomos priežastys, kodėl priemonės neįgyvendintos.

Šiaulių rajono savivaldybė atsakinga už Plano atnaujinimą pasibaigus 2014–2020 metų planavimo laikotarpiui.

5 Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2014–2020 m.

Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo priemonių plano 2014–2020 metų įgyvendinimo priemonės, skatinančios atliekų prevenciją, paruošimą pakartotiniam naudojimui, perdirbimą, kitokį naudojimą ir saugų atliekų šalinimą, pateiktos žemiau esančioje lentelėje.

41 lentelė. Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo priemonių plano 2014–2020 metų įgyvendinimo priemonės

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai (Savivaldybės)	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, litais / (eurais)
1. Siekti, kad komunalinių atliekų susidarymas Savivaldybėje augtų lėčiau, o susidarantių atliekų kiekis neviršytų ES valstybių narių vidurkio	1.1. Tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus	1.1.1. Parengti ir patvirtinti diferencijuotos vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų pakeitimus	Dokumentų parengimas	Iki 2016-01-01	ŠRATC / Savivaldybė	ŠRATC lėšos	5 000 Lt / (1450 EUR)
	1.2. Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti savivaldybių darbuotojų kvalifikaciją atliekų prevencijos srityje	1.2.1. Informuoti visuomenę apie teikiamas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas	Papildyti esamas sutartis komunalinių atliekų tvarkytojams nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	Savivaldybė, ŠRATC, atliekų surinkėjai	Savivaldybės/ ŠRATC / Atliekų surinkėjų lėšos	10 000 Lt / (2896 EUR) per metus
		1.2.2. Informuoti visuomenę apie antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų surinkimą Savivaldybės teritorijoje	Sutartyse su GIO nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	ŠRATC / Savivaldybė / Gamintojai ir importuotojai	Savivaldybės / ŠRATC / Gamintojų ir importuotojų lėšos	
		1.2.3. Informuoti visuomenę apie EEĮ atliekų tvarkymą	Sutartyse su EEĮ tvarkytojais nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	ŠRATC / Savivaldybė / Gamintojai ir importuotojai	Savivaldybės / ŠRATC / Gamintojų ir importuotojų lėšos	
		1.2.4. Informuoti visuomenę apie pavojingųjų atliekų tvarkymą	Sutartyse su pavojingųjų atliekų surinkėjais nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	ŠRATC / Savivaldybė / atliekų surinkėjai	Savivaldybės, Atliekų surinkėjų lėšos	

2. Mažinti sąvartuose šalinamų atliekų kiekį – plėtoti racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą		1.2.5. Dalyvauti tarptautiniuose renginiuose ir konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika		2014–2020 m.	Savivaldybė	Savivaldybės lėšos, valstybės lėšos	5 000 Lt / (1450 EUR) per metus
	2.1. sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus	2.1.1. Pastatyti Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius	Bendradarbiauti su ŠRATC ir kitomis savivaldybėmis planuojant ir statant Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius	2015 m.	Savivaldybė / ŠRATC	ES, valstybės parama, ŠRATC paskola	Bendros investicijos į projektą 21 mln. Lt / (6082020 EUR)
		2.1.2. Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių eksploatacija	Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių operatoriaus kontrolė	Nuo 2016 m.	Savivaldybė / ŠRATC	Savivaldybės lėšos	
		2.1.3. Priimti Savivaldybės sprendimą dėl komunalinių atliekų apdorojimo / tvarkymo įrenginių (pvz. maisto atliekų apdorojimo įrenginius) įrengimo reikalingumo	Savivaldybės tarybos sprendimas	2014–2015 m.	Savivaldybė / ŠRATC	Savivaldybės lėšos	
		2.1.4. Išanalizuoti atskiro maisto atliekų surinkimo ir perdirbimo galimybes Savivaldybės ar Šiaulių regiono savivaldybių teritorijoje	Parengti Savivaldybės ar Šiaulių regiono savivaldybių (bendrą ar kooperuojantis atskiroms savivaldybėms) Galimybių studiją, nustatant technines ir ekonomines tokio maisto atliekų srauto tvarkymo galimybes	2014–2015 m.	Savivaldybė / ŠRATC	Savivaldybės lėšos, kitos lėšos	50 000 Lt / (14481 EUR)
		2.1.5. Remiantis galimybių studijos dėl atskirai surinktų maisto atliekų infrastruktūros poreikio	Bendradarbiauti su ŠRATC ir kitomis savivaldybėmis	2017–2018 m.	Savivaldybė / ŠRATC	ES, valstybės parama, ŠRATC	Pagal GS duomenis

		rezultatais, sukurti reikiamus maisto atliekų perdirbimo pajėgumus	planuojant ir statant maisto atliekų apdorojimo įrenginius			paskola	
		2.1.6. Organizuoti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir (ar) individualų kompostavimą, įrengti pakankamus pajėgumus šioms maisto / virtuvės atliekoms apdoroti	Bendradarbiauti su ŠRATC ir kitomis savivaldybėmis parenkant šių atliekų surinkėją (operatorių)	2018 m.	Savivaldybė / ŠRATC	ES, savivaldybės lėšos, mokesčio už sąvartynuose šalinamas atliekas lėšos, kitos lėšos	
		2.1.7. Užtikrinti pastovų žaliųjų atliekų kompostavimo dėžių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų konteinerių kiekį		Nuolat	Savivaldybė / ŠRATC / Atliekų surinkėjas / Gamintojų ir importuotojų organizacija	Savivaldybės / Gamintojų ir importuotojų lėšos	
		2.1.8. Gyventojams ar kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kita), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą susidarymo vietoje		2015 m.	Savivaldybė / ŠRATC	ES, savivaldybės lėšos, kitos lėšos	100 000 Lt / (28962 EUR)
		2.1.9. Aprūpinti individualių namų gyventojus biologinių atliekų kompostavimo dėžėmis ar konteineriais	Papildyti esamas sutartis su komunalinių atliekų surinkimo operatoriumi ir nustatyti prievolę aprūpinti naujus Rinkliavos mokėtojus kompostavimo dėžėmis	Nuolat pagal poreikį	Savivaldybė / ŠRATC / atliekų surinkėjas	Atliekų tvarkytojų lėšos, kitos lėšos	
		2.1.10. Žaliųjų atliekų surinkimo plėtra	Aprūpinti individualių namų gyventojus kompostavimo dėžėmis arba paskatinti gyventojus kompostuoti savos gamybos kompostavimo įrenginiuose ir	2015–2020 m.	Savivaldybė / ŠRATC	ES paramos lėšos / savivaldybių biudžetų lėšos, kitos lėšos	

			pan.. Užtikrinti sklandų bendradarbiavimą tarp dėžių dalintojo (atliekų surinkėjas) bei ŠRATC (užduoties vykdytojo) bei finansuotojo				
2.2. Plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas	2.2.1. Pastatyti konteinerius antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose	Papildomai įrengti aikštelės	2014–2017 m.	Savivaldybė / ŠRATC / Gamintojų ir importuotojų organizacija	Gamintojų ir importuotojų organizacijų lėšos, gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšos/ ŠRATC lėšos		
	2.2.2. Atliekų priėmimo punktų eksploatavimas / praplėtimas arba uždarymas	Priimti sprendimą dėl Atliekų priėmimo punktų skaičiaus (uždarymo ar praplėtimo) Savivaldybės teritorijoje	2014–2017 m.	Savivaldybė / ŠRATC	ŠRATC lėšos		
	2.2.3. Papildančių sistemų diegimas	Sudaryti sutartis su Gamintojų ir importuotojų asociacijomis dėl papildančių sistemų plėtros	2014–2015 m.	ŠRATC/ Gamintojų ir importuotojų asociacija	ŠRATC/ Gamintojų ir importuotojų lėšos		
	2.2.4. Pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) surinkimas apvažiavimo būdu	Papildyti esamas sutartis su komunalinių atliekų surinkėju ir nustatyti prievolę	Ne rečiau kaip du kartus per metus	Savivaldybė / atliekų surinkėjas/ ŠRATC	Rinkliavos lėšos		
	2.2.5. Didelių gabaritų atliekų surinkimas apvažiavimo būdu	Papildyti esamas sutartis su komunalinių atliekų surinkėju ir nustatyti prievolę	Ne rečiau kaip du kartus per metus	Savivaldybė / atliekų surinkėjas/ ŠRATC	Rinkliavos lėšos		

		2.2.6. Plėtoti Elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimą	Sutartyse su Gamintojų ir importuotojų asociacijomis nustatyti prievolę dėl šio kiekio surinkimo	2014–2015 m.	ŠRATC/ Gamintojai ir importuotojai/ Savivaldybė	Gamintojų ir importuotojų/ ŠRATC lėšos	
		2.2.7. Numatyti ir taikyti tekstilės atliekų surinkimo priemonės (konteineriai)	Papildyti Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo schemas numatant tekstilės konteinerius praplečiant antrinių žaliavų aikšteles.	2014–2020 m.	Savivaldybė/ ŠRATC	ES paramos lėšos	40 000 Lt/ (11585 EUR)
3. Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamą atliekų tvarkymo sistemą	3.1. Užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga	3.1.1. Atnaujinti ir / papildyti konteinerių išdėstymo schemą	Paskelbti konkursą dėl konteinerių išdėstymo schemos parengimo	Iki 2015 m. sausio 1 d.	Savivaldybė	Savivaldybės lėšos	50 000 Lt/ (14481 EUR)
		3.1.2. Aikštelių įrengimas			ŠRATC	ES, ŠRATC lėšos	Pagal naujų konteinerinių aikštelių poreikį
		3.1.3. Aprūpinti individualių namų gyventojus konteineriais Pakuotės atliekoms surinkti	Sutartyse su Gamintojų ir importuotojų organizacijomis (tarp ŠRATC, atliekų surinkėjo ir Gamintojų ir importuotojų organizacijų) nustatyti prievolę dėl atliekų turėtojų aprūpinimo trūkstamais konteineriais. Pasirašytoje sutartyje nurodyti pakuočių surinkimo užduotis vadovaujantis VATP 2014-2020 m.	Nuolat pagal poreikį	Savivaldybė/ ŠRATC/ Gamintojų ir importuotojų organizacijos	Gamintojų ir importuotojų lėšos, Gaminų ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšos	

		3.1.4. Pagal poreikį atnaujinti ir / papildyti konteinerių išdėstymo schemas pagal galimus teisės aktų pakeitimus		Nuolat pagal poreikį 2014–2020 m.	Savivaldybė	Savivaldybės lėšos		
4. Efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę bei tobulinti atliekų susidarymo bei tvarkymo apskaitos sistemą	4.1. Tobulinti atliekų tvarkymo užduočių įvertinimo teisinį reguliavimą ir stiprinti atliekų tvarkymo metodinę bazę	4.1.1. Vykdyti mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimus, siekiant įvertinti biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduoties vykdymą		2014–2015 m.	ŠRATC	ŠRATC lėšos		
		4.1.2. Vykdyti mišrių komunalinių atliekų kiekio (normų) tyrimus	ŠRATC privalo parengti atliekų tyrimo metodiką bei suderinti su Savivaldybe	2014–2015 m.	ŠRATC / Atliekų surinkėjas	ŠRATC lėšos		
	4.2. Tobulinti atliekų tvarkymo sistemų efektyvumo ir duomenų patikimumo vertinimą	4.2.1. Gerinti mišrių komunalinių atliekų surinkimo kokybę įdiegiant konteinerių ir (ar) kitų surinkimo priemonių identifikavimo ir paslaugos teikimo vykdant komunalinių atliekų surinkimo elektroninį identifikavimą	Papildyti esamas sutartis su Atliekų surinkėju, įtraukiant minimalius kokybės reikalavimus, nurodytus Aplinkos ministerijos dokumentuose		2014–2015 m.	Savivaldybė /ŠRATC / Atliekų surinkėjas	Savivaldybės lėšos / Atliekų surinkėjo	
	4.3. Griežtinti atsakomybę ir atskaitomybę už atliekų tvarkymą	4.3.1. Vykdyti nuolatinį atliekų surinkėjų veiklos monitoringą			Nuolat	Savivaldybė/ ŠRATC	ŠRATC lėšos	
		4.3.2. Reguliariai vykdyti savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių vykdymo kontrolę	Darbuotojų kontrolė		2014–2020 m.	ŠRATC, Šiaulių regiono savivaldybių administracijos atstovai, aplinkos apsaugos agentūros darbuotojai	Savivaldybės lėšos	40 000 Lt / (11585 EUR) per metus
4.4. Stiprinti gamintojų ir importuotojų bei jų organizacijų veiklos kontrolę	4.3.3. Vykdyti nuolatinį gamintojų ir importuotojų organizacijų veiklos monitoringą			2014–2020 m.	Savivaldybė	Savivaldybės lėšos		

5. Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti Savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje	5.1. Didinti visuomenės sąmoningumą atliekų tvarkymo srityje	5.1.1. Šviesti ir informuoti visuomenę: pristatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, esamą surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą, pasirinktą apmokestinimą, gyventojų teises ir pareigas, galimybes rūšiuoti atliekas		2015–2020 m.	Savivaldybė, ŠRATC	ES struktūrinių fondų lėšos, LR valstybės biudžeto lėšos	
		5.1.2. Bendradarbiaujant su nevyriausybinėmis organizacijomis, rengti ir įgyvendinti bendrus visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo klausimais projektus		2014–2020 m.	Savivaldybė	Gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo programos lėšos	
	5.2. Tobulinti Savivaldybės darbuotojų kompetenciją atliekų tvarkymo klausimais	5.2.1. Dalyvauti tarptautiniuose renginiuose ir konferencijose, seminaruose, darbinuose susitikimuose; organizuoti bendrus renginius su savivaldybių, atliekų surinkėjų ir tvarkytojų asociacijomis, skleisti gerą bendradarbiavimo patirtį Savivaldybės interneto svetainėje		2014–2020 m.	Savivaldybė, Aplinkos apsaugos agentūra	LR valstybės biudžeto lėšos	